

Upravništvo: Ljubljana, Knafjeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Ispravnostni oddelki: Ljubljana, Seles-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7. — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafjeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Narodnostno in zgodovinsko načelo

Tudi pri pogajanjih med Rumunijo in Madžarsko glede transilvanskega vprašanja se je pojavilo nasprotje, ki ga po neki nujnosti srečujemo povsod, kjer se rešujejo zamotani narodnostno-politični problemi. Je to vprašanje, ali bodi merilo za določitev državne pripadnosti nekega ozemlja zgodovinsko ali pa narodnostno načelo. Zdi se kar neizogibno, da se je ta stari spor pojavil prav v sporu za transilvansko ozemlje, saj je znano, da se je madžarski revizionizem vedno opiral predvsem na zgodovinsko načelo in da v Budimpešti tudi v tem trenutku poudarjajo koncepcijo milenijske Ogrske, sloneče na svetoštetfanski državni tradiciji.

Ne moremo se spuščati v razglabljanje, katero izmed obeh načel je v sporu za Transilvanijo bliže tisti pravičnosti, ki naj popravi krivice preteklosti, kakor se danes sliši z mnogih strani. Naj samo mimogrede omenimo, da je ta sporna dežela pripadala Madžarom od sredine 14. do začetka 16. stoletja, potem nekaj tednov 1. 1848 in končno od 1. 1876 do 1918. Po tem takem bi se lahko tudi Rumuni do neke mere sklicevali na zgodovino. Če so se odločili za narodnostno načelo, utegne biti to vsaj delno posledica stališča, ki ga je zavzel nemški narodni socializem in ga v skupni akciji nemške in italijanske vlade konkretno uveljavil v znani dunajski arbitraži med Češkoslovaško in Madžarsko. To stališče ne dopušča dvoma, da ima narodnostno merilo prednost pred vsemi drugimi, kar je sicer v skladu s splošno doktrino nacionalizma, ki mu je narod prvovrsten socialni činitelj in suvereni nosilec državne moči. Nemški narodni socializem je uveljavil to načelo v vprašanju avstrijskega »anšlusa«, prav kakor v sporu za sudetsko ozemlje, za Gdansk, za Memel.

Vprašanje, ali zgodovinsko ali narodnostno načelo, je tako važno, da nas mora v teh časih zanimati tudi teoretično, ne glede na posamezne konkretne primere. V današnji Evropi je vse polno ozemelj, kjer bi lahko trčilo dvoje načel in meril. Razglabljanje problema bi lahko zavzelo celo knjigo. Če ga hočemo prikazati čitatelju v obsegu kratkega članka, se moramo omejiti samo na nekatere poglede.

Zgodovinsko načelo pri reševanju ozemeljskih sporov je sploh mogoče samo v primeru, kjer se pod zgodovino misli nedavna pripadnost spornega ozemlja. Če bi namreč šli dalje v zgodovino, bi nastali neznanski zapletljaj, zakaj mnoga ozemlja so večkrat spremenila svoje gospodarje in bi lahko vsak izmed njih priglasi zgodovinske pravice do tistega ozemlja. Primeri leže tako rekoč na dlani vsakomur, kdor le malo pozna evropsko zgodovino.

Če torej omejimo zgodovinsko načelo samo na primere nedavne pripadnosti spornega ozemlja — v mislih imamo Evropo pred vojno 1914-18 — vidimo, da si ne stojita nasproti dve narodnostni državi, marveč stara državna koncepcija in nacionalno-državna koncepcija (z etnično bolj ali manj nenotnimi mejami, ker so se narodi s preseljevanjem preveč izpremešali med seboj). Stara državna koncepcija ima zasebno predvsem argument zgodovinske povezanosti ozemelj in ljudstev. Nič ne vprašuje, ali je ta povezanost posledica nekdanjih osvojevanj in dinastičnih ženinov ter starega gospodarskega in socialnega reda, še v skladu ne le z željo prebivalstva, marveč tudi s tisto gospodarsko in socialno stvarnostjo, ki upravičuje take državne zajednice. Tradicija je pa samo tedaj koristna državam, če je utemeljena v živi stvarnosti, ne pa v preperelih dokumentih in v predpravicah stanov ali celo rodbin, ki so že zdavnaj izgubile svoj socialni pomen.

Če stojimo nasproti zgodovinskemu dejstvu nekdanje ozemeljne pripadnosti, ki je nastala v drugačnih dobah in brez sodelovanja avtohtonega prebivalstva, koncepcija narodnostne države ali prostovoljne državne zajednice več narodov, tedaj je jasno, da bo moderna doba samo na strani narodnostne države. Prav nemški narodni socializem je po svojem voditelju in po drugih svojih ideologih proglasil načelo radikalnega, revolucionarnega nacionalizma. To načelo je poudarjal z ene strani nasproti pristašem historičnih edinic, ki jih je Bismarck združil v nemški »Bundesstaat« in katere je narodni socializem dokončno zdinil, prav kakor nasproti pristašem stare avstrijsko-habsburške državne koncepcije. Z druge strani je bilo nacionalno načelo naperjeno zoper židovski internacionalizem in zoper marksizem, ki mu je narodnost samo prehodni pojav kapitalističnega produkcijskega sistema, ne pa samostojna in odločilna socialna sila.

Načelo zgodovinske pripadnosti je potem takem načelo starih in zastarelih državnih koncepcij, ki nimajo nič skupnega z današnjimi težnjami po na-

Bolgarsko - rumunski sporazum

Po zadnjih vesteh je bil že sinoči podpisan — Pogajanja o podrobnostih izvedbe se še nadaljujejo — Nemške informacije o madžarskih zahtevah in rumunski predlogi

Bukarešta, 21. avg. s. Reuterjev dopisnik doznava nocoj, da je bil med Bolgarijo in Rumunijo že dosežen sporazum o odstopitvi južne Dobruđe. Sporazum bo še nocoj podpisan.

Po doseženem sporazumu odstopi Rumunija Bolgariji južna okrožja Dobruđe, vključno Silistrio in luko Balčik, ki je za Rumune zvezana s posebno sentimentalnimi spomini. S tem bo popolnoma vzpostavljena meja, ki je veljala do leta 1912.

Bolgarska vojska je že pripravljena na meji, da takoj po podpisu sporazuma zaseđe odstopljeno ozemlje. Bolgarske oblasti bodo prav tako takoj prevzele upravo. Rumunsko vojaštvo se iz Dobruđe že umika.

V ostalem se bodo rumunsko-bolgarska pogajanja o vseh podrobnostih, ki se tičejo odstopa južne Dobruđe, nadaljevala bržkone še približno 14 dni. Treba je zlasti še doseči sporazum o izmenjavi prebivalstva ter o načinu kompenzacij za obojestranske terjatve.

Severni del Dobruđe ostane še nadalje rumunski, enako tudi važna luka Constanza.

Pred vkorakanjem bolgarske vojske

Bukarešta, 21. avg. s. (Reuter) Po bolgarsko-rumunskem sporazumu bo bolgarska vojska zasedla južno Dobružo že tri ure po podpisu sporazuma.

Kaj Madžari zahtevajo in kaj Rumuni ponujajo

Berlin, 21. avg. j. Po informacijah, ki so bile s Turn Severina na razpolago do popoldneva, nista bila doslej objavljena niti madžarski niti rumunski predlog, ki naj bi tvorila osnovo za rešitev erdeljskega vprašanja. Kakor je bilo mogoče zvedeti iz razgovorov z različnimi osebnostmi obeh delegacij se naziranj obeh taborov glede končne rešitve še zelo razlikujejo. Po domnevah, ki jih izražajo v okolici obeh delegacij, je madžarska predlagala naslednjo mejo med Madžarsko in Rumunijo:

Mejna črta bi naj se odcepila od sedanje meje ob reki Marošu. Od te točke bi meja potekala vzdolž reke Maroš (z dvema vzhodnimi točkama južno od Arada) do železniškega križišča Telusi, od tam pa po višav-

ju severno od doline reke Kokela do Crisura, vzhodno od Sighisvara. Tu bi se meja uklonila proti jugu ter bi nato pri mestu Zernesti zapadno od Brašova dosegla hrbet Karpatov. Od tu bi meja potekala po mejni črti med bivšo avstro-ogrsko monarhijo in Rumunijo iz predvojne dobe v smeri proti severu.

Na ozemlju, ki bi ga ta mejna črta orezala od Rumunije, bi bila tudi mesta Brašov, Bistrica, Chuj, Alba Julia, Veliki Varadin in Arad. Celotni teritorij, ki bi na ta način pripadel Madžarski, predstavlja dve tretjini ozemlja, ki ga je Madžarska odstopila Rumuniji po svetovni vojni, in meri 102.000² km. Prebivalcev je bilo 1. 1930 po rumunski statistiki približno 3.9 milijonov, med njimi okoli 2.2 milijonov Rumunov in približno 1.2 milijonov Madžarov. Madžarski statistični podatki nasprotno izkazujejo, da živi na tem ozemlju 2.5 milijonov Madžarov.

Madžarska delegacija je baje izjavila, da ne bi delala nikake ovire prostovoljni odselitvi posameznih Rumunov, rumunska delegacija pa je s svoje strani izjavila, da je treba preseliti vse Madžare iz notranje Sedmograške, vstevši Szekle, ter jih naseeliti vzdolž današnje rumunske zapadne me-

je, odkoder bi se preselilo na rumunsko ozemlje ustrežajoče število Rumunov, ki bi prevzeli posestva izseljenih Madžarov. Po tem načrtu bi Rumunija odstopila Madžarski nižavje, ki se razprostira zapadno od sedmograške visoke planote, torej pretežno del komitatov Arad, Bihor, Salaj in Satmar. Zaenkrat rumunska delegacija Madžarom o teh komitatih še ni predložila točnege predloga, ker se je po mnenju rumunske delegacije treba najprej zediniti o vprašanju preselitve rumunskega, odnosno madžarskega ljudstva, naktar bo šele mogoče razpravljati o odstopitvah zemlje.

Bukarešta, 21. avg. AA. (DNB) V poročilih o razgovorih v Turn-Severinu poudarjajo madžarski ministri listi, da je rumunska delegacija pokazala veliko pripravljenost za rešitev naštetih vprašanj, ker želi, da se med Madžarsko in Rumunijo ustvari končno prijateljski odnos.

Madžarski odgovor na potu

Budimpešta, 21. avg. AA. (Stefani) Šef madžarske delegacije minister Hory je odpotoval nocoj v Turn-Severin in odnesel s seboj odgovor madžarske vlade na rumunski protipredlog.

Roosevelt o ameriških političnih problemih

Zadovoljiv potek pogajanj z Anglijo o prepustitvi vojaških oporišč — Odklonjen poziv republikanskega kandidata za javno politično polemiko

New York, 21. avg. j. (AR) Na včerajšnji konferenci tiska v Hydeparku je predsednik Roosevelt odgovoril na razna vprašanja, ki zanimajo ameriške politične in diplomatske kroge. Glede poziva republikanskega predsedniškega kandidata Wendla Willkieja je Roosevelt odgovoril: »Willkiejeva poziva, naj bi se pereči politični problemi obravnavali v javnih debatah, ne morem sprejeti. Konec koncev sem predsednik 130 milijonskega naroda in splošni politični položaj v letošnjem letu mi prepoveduje, da bi se smel udeleževati v kakršnihkoli političnih kampanjah.«

Nato je Roosevelt pojasnil, da je kot »edino osebo«, ki ne mara sodelovati pri ameriskem oborožitvenem programu, mislil založnika Howarda. Roosevelt je naglasil, da bi bilo dobro, če bi Howard odpotoval v Južno Ameriko, kjer bi se lahko na lastna usesa in oči prepričal, da imajo prav vlade južnoameriških držav ter tudi zastopniki južnoameriškega tiska, ako govorijo o destruktivnem delu pete kolone v Južni Ameriki.

Na razna vprašanja o oborožitvi in obrambi Zedinjenih držav je Roosevelt naglasil, da zadovoljivo poteka razgovori z Anglijo glede najema gotovih vojaških oporišč na britanskem ozemlju zapadne zemeljske poloble. Na vprašanje, ali vsebuje obrambni dogovor s Kanado, ki določa ustanovitev skupnega obrambnega odbora, tudi dovoljenje, da bi Kanada v danem primeru lahko uporabljala zastarele ameriške rušilce, je Roosevelt odgovoril s pripombo, da so to le časopisna besedila. Tudi razne vesti, češ da bodo Zedinjene države zasedle razna strateško važna področja v Kanadi, je Roosevelt označil kot gole spekulacije brez sleherne podlage.

New York, 21. avg. AA. (DNB) Kakor poročajo iz Luisville, je republikanski kandidat Willkie zopet povabil Roosevelta, da bi šla skupaj v volilni boj. Kolikor je znano, je Roosevelt zavrnil Willkiejevo vabilo.

Japonci o ameriški zvezi s Kanado

Tokio, 21. avg. j. (Domei) List »Nichi Ni« se bavi z obrambnim dogovorom med Zedinjenimi državami in Kanado ter sodi, da pomeni ta dogovor zanesljiv dokaz za težko stališče, v katero je zabredla Velika Britanija. Kanada je postala sedaj prav za prav ameriški protektorat. To dejstvo utegne spraviti Veliko Britanijo v veliko odvisnost od Zedinjenih držav, če bi se morala angleška vlada umakniti na kanadsko ozemlje.

Pri današnjem sprejemu novinarjev v zunanjem ministrstvu se je višji uradnik v razgovoru dotaknil tudi vprašanja jantev, ki jih daje vlada Zedinjenih držav Kanadi. Pri tej priliki je japonski diplomat dejal tudi naslednje: Če smatrajo Zedinjene države Evropi. Nasproti tistim, ki preveč poudarjajo zgolj zgodovinske in zemljepisne momente, se dviga nacionalni moment, ki je sinteza vseh političnih revolucij in razvoja v Evropi sto let nazaj. Narodi, pa naj gre za celoto ali pa posamezne dele, so sredi dvajsetega stoletja že preveč prebujeni, da bi hoteli biti samo objekt državnopolitičnih in diplomatskih akcij, ne pa odločilen činitelj pri reševanju lastne usode in pri graditvi tiste državne, politične in gospodarske skupnosti, ki jo zahtevajo nadnarodni interesi.

Kakor koli gledamo na to stvar, ved-

no vidimo, da je narodnost velik in važen činitelj in da je ne bo mogoče postavljati pred zgodovino, ki je dostikrat v nasprotju z narodnostnimi pojavi, potrebami in zahtevami. Če imamo izbirati med zgodovinskim in narodnostnim načelom, bomo mnogo bližji pravičnosti in socialni stvarnosti današnjega življenja, ako se odločimo za narodnostno načelo. Z njim se dajo laže rešiti zamotani narodnostni problemi, ki so velika ovira konsolidaciji in gospodarski prosperiteti posameznih političnih prostorov, če ostanje nerešeni ali nepravilno včlenjeni v novi red, pa naj bo kakršen koli že.

Vojne priprave

Washington, 21. avg. AA. (DNB) Ravatelj zavoda za posojila USA, Johnson je sporočil, da se ustanovljata dve novi podjetji za oboroževanje in sicer eno za rezervo vojnega materiala, drugo pa za proizvodnjo orožja. Washingtonska vlada je dala na razpolago vsakemu podjetju po pet milijonov dolarjev. Njuna naloga je, da sodelujeta pri pospešenem oboroževanju Zedinjenih držav. Družba za zalogo vojnega materiala bo kupovala, zlasti bencin za letala ter ga hranila v skladiščih, za kar bo potrebna vsota 50 milijonov dolarjev. Skladišča bodo na vojaško važnih točkah. Drugo podjetje bo imelo nalogo, da podpira zasebno industrijo pri organiziranju posameznih tovarn za vojaške dobave, zlasti za dobave letal.

Unija med Anglijo in Severno Ameriko?

London, 21. avg. j. (Ass. Press.) Kakor se doznava iz angleških parlamentarnih krogov, je bivši angleški vojni minister Hore Belisha po sinočnem govoru ministrskega predsednika Churchilla razmotril v spodnji zbornici o možnosti eventualnega zedinjenja Anglije z Zedinjenimi državami. Belisha je ob tej priliki izjavil, da se bo sedanja vojna izkazala vredno vsega prestalega truda, ako se posreči ustanoviti z Zedinjenimi državami tako državno skupnost, kakor jo je skušala Anglija svojačasno ustanoviti s Francijo.

Berlin, 21. avg. AA. (DNB) V berlinskih političnih krogih so sprejeli z največjim zanimanjem včerajšnje izjave bivšega angleškega vojnega ministra Hore Belisha, ki jih je podal v spodnji zbornici. Kakor znano, je Hore Belisha dejal, da se proučuje možnost morebitnega združenja Anglije z Zedinjenimi državami, pri čemrni na je, da bi se vojna mogla smatrati za vredno žrtve, če bi trenutni položaj dovedel do državne skupnosti, kakršno je Anglija svojčas hotela ustvariti s Francijo. V angleških političnih krogih poudarjajo pri tej priliki, da je Hore Belisha imel tudi že prei navado prezgodaj izdalati tajne težnje in ozadje angleške politike in da pri tem nikdar ni upošteval morebitne škode, ki bi jo britanska politika zaradi tega morda morala pretrpeti.

Mexico, 21. avg. o. (Reuter.) Mehške vojaške oblasti so v Atapuncu aretirale štiri generale. Praviijo, da je bil ta ukrep v zvezi z delovanjem revolucionarjev generala Almazana.

Italija proglasila totalno blokado angleških kolonij

Sporočilo vsem nevtralnimi državam, ki vzdržujejo pomorske zveze z britanskimi kolonijami

Nekje v Italiji, 21. avgusta. AA (Stefani). Italijanska vlada je nevtralnimi državam, ki imajo svojo pomorsko trgovino, poslala sledeče poročilo:

Italijanska vlada je z noto od 15. junija dostavila vladam nevtralnimi držav poročilo v zvezi z blokado, ki jo je začel sovražnik proti Italiji. To poročilo pravi, da mora Italija izjaviti, da ladje, ki plovejo v sovražne luke, kadar so oddaljene od sovražne obale 30 milj plovejo na svojo odgovornost in Italija zavrača vsako odgovornost za posledice, ki bi mogle za te ladje nastati. Zlasti velja to za tiste ladje, ki se ne pokoravajo temu opominu.

Imenovani nevarni nasi se nanašajo na obalo kolonij protektorata in na dežele, ki so pod angleškim mandatom, kakor n. pr. Egipt, kjer so angleške kopne, pomorske in letalske sile. Prav tako se to nanaša na angleške obale v Sredozemskem in Črnem morju, v Adenu in na obale angleških kolonij v Afriki, obale Egipta in Sudana. Vse ladje, ki bi plule v tem pasu, se izpostavljajo nevarnosti, da bodo uničene od mlin ali kakšnega drugega orožja.

Italijanska vlada predlaga prizadetim vladam, da podvzamejo vse mere, da bi njihove ladje ne plule skozi te nevarne pasove. Italijanska vlada odklanja vsako odgovornost za škodo, ki bi mogla nastati za ladje, kakor tudi za mostva. Naglašajo, da pri tem ni nobene namere, da bi se oviral prehod nevtralnih ladij skozi morja, ki predstavljajo obvezen prehod za plovbo, ske na Bliznjem vzhodu pravi, da so bile vse angleške edince, ki so bile evakuirane preko Berbere iz Angleške Somalije sedaj varno prepeljane v Aden. Z njimi je dospela tudi vsa oprema ter ves vojni material. Manjši del vojnega materiala, ki so

ga Angleži pustili v Somaliji, je bil uničen. Komunique pravi, da na drugih bojiščih v Afriki ni nič novega.

Rim, 21. avg. j. (Stefani) Po mnenju rimskih političnih krogov pomeni nota, ki jo je včeraj italijanska vlada naslovila na vse države, udeležene pri pomorski plovi, proglasitev totalne in brezpogojne blokade vseh obal angleških kolonijjskih posestev, vstevši obale Egipta in Sudana, v kolikor se ob njih nahajajo angleške vojaške sile. Po mnenju teh krogov pomeni ta ukrep italijanske vlade popolno prekinitev slehernega trgovinskega prometa med nevtralnimi državami in angleškimi kolonijami. Praktično bo posledice nemogoča vsaka plova v pasovih, ki jih italijanska vlada smatra za vojna operacijska področja. Angleška kolonijjska pristanišča bodo odslej ostala brez vsakih zvez lukami nevtralnih držav s pomočjo nevtralnega trgovinskega brodograja.

Milan, 21. avg. j. (Stefani) Italijanski tisk označuje včerajšnjo vladno noto nevtralnimi državam kot nov važen korak v boju za popolno uničenje britanske sile na morju.

Uspehi italijanske podmornice

Lizbona, 21. avg. AA. (Stefani) List »Voz« objavlja članek, v katerem poudarja uspeh italijanske podmornice, ki je izvedla uspešen napad na neko britansko ladjo v Atlantiku. List pravi, da je ta napad eden od najuspešnejših v sedanji vojni. Italijansko-nemško sodelovanje na morju zelo ovira angleški promet in se nevtralne države, ki hočejo ohraniti trgovinske zveze z Anglijo, izpostavljajo resnim nevarnostim na morju.

Finska in Rusija

Finski ministrski predsednik pravi, da so odnosi med obema državama povsem urejeni

Helsinki, 21. avgusta. AA. (Tass). Finski ministrski predsednik Ritti je imel včeraj po radiu govor, v katerem je med drugim dejal, da so najvažnejše določbe finsko-sovjetske mirovne pogodbe že izvršene. Nova meja je dokončno potegnjena. Izvršena je izmenjava ratifikacijskih listin mirovne pogodbe, sklenjen je finsko-sovjetski trgovinski sporazum, ki ga določa mirovna pogodba, ki odpira zelo zadovoljive možnosti za zamenjavo blaga. Zatem je bil vpostavljen železniški promet na progi Sala-Kandalakša, na kateri vozijo vlaki z večjo hitrostjo kakor na katerikoli drugi finski progi. Ta proga bo pospešila promet med Finsko in SSSR. Vzpostavljene so tudi poštne, brzojavne in telefonske zveze s sovjetsko Rusijo.

Ministrski predsednik je nato dejal, da je sovjetska vlada pristala na to, da izroči finski vladi vse arhive finskih oblasti, ki so zaostali v krazih, katere si je osvojila sovjetska Rusija. Sovjetska vlada je tudi ugodila želji finske vlade, da se Fincem iz zasadenih krajev, ki se žele nastaniti na Finskem, dovoli prehod čez mejo. Predsednik vlade je poudaril, da je Finska pristala na zahtevo sovjetske vlade o demilitarizaciji Aalandskih otokov. Na koncu svojega govora je dejal, da je v interesu obeh držav, zlasti v gospodarskem pogledu, da se odnosi med Finsko in sovjetsko Rusijo postavijo na trdno in trajno podlago.

Helsinki, 21. avgusta. AA. (DNB) Izdana je bila uredba, po kateri je prepovedana vsaka propaganda po radiu. Gre za vse

oddaje, ki bi mogle kvarno vplivati na obrambo države ali bi zbujale motnje glede reda in varnosti.

Manevri v moskovskem okrožju

Moskva, 21. avg. AA. (Reuter) V moskovskem vojnem okrožju so se začeli veliki manevri, pri katerih igrajo specialne vrste orožja glavno vlogo. Te manevre vodi maršala Timošenko in Budjennij.

OD 31. AVGUSTA
DO 9. SEPTEMBRA

Ljubljanski velesejem

Razstava industrijskih in obrtniških izdelkov. Posebne razstave: Pohištvo. Mala obrt. Turizem. Motorna in jadralna letala. Zaščita pred napadi iz zraka. Zobna tehnika. Naša vsakdanja prehrana. Cvetje in povrtnina. Perutnina, kuni, golobi. Likovna umetnost.

Zrebanje daril za obiskovalce. Zabavišče. — Toti teater. Tekma harmonikarjev 8. IX.

Polovična vozna na železnici in parnikih. Na postajni blagajni kupite rumeno železniško izkaznico za din 2.—

Po zavzetju Somalije

Italijansko vojno poročilo — Angleški letalski napadi na Abesinijo, italijanski na Malto

Rim, 21. avgusta br. (Stefani) Vrhovno poveljstvo italijanske vojske je dopoldne objavilo 74 vojno poročilo, v katerem pravi:

V bivši britanski Somaliji se prebivalstvo zbira pri italijanskih poveljstvih in jim izraža svojo vdanost in zvestobo. Vojaški velodniški zbor, a in oddelkov plemen Hilalon se javljajo izročajo orožje in se prijavljajo v italijanske vojaške formacije. V Berberu so naši oddelki našli tri letala tipa Blenheim, ki so bila poškodovana o priliki naših letalskih napadov. Četrto letalo je gorelo v strugi nadournika Barerisa petega so naši na obali.

Sovražnik je izvršil več letalskih napadov na razne manj važne kraje v Etiopiji. Neka žena je bila ubita, pet ljudi je bilo ranjenih, gmotna škoda pa je neznatna. V nekem lazaretu blizu Mege sta bila ranjena dva bolnika, v nekem drugem v Gelibu je bil ubit en bolnik, pet pa jih je bilo ranjenih. V Diredavi so naša letalska letala streljala angleško letalo tipa Blenheim, ki se je v zraku vnelo.

Formacije naših bombnikov so uspešno napadle in z bombami zadele letalska oporišča na Malti. Vsa naša letala so se vrnila, čeprav je bila reakcija sovražnika izredno huda. Naša letalska letala so v borbi napadla sovražna letala in jih poglajala v beg. Kakor kaže, je bilo eno izmed angleških letal sestreljeno.

Angleško vojno poročilo

Kairo, 21. avg. s. (Reuter.) Današnje poročilo vrhovnega poveljstva angleškega letalstva na Blžnjem vzhodu javlja,

Nemška vojna poročila

Berlin, 21. avgusta. br. (DNB.) Vrhovno poveljstvo nemške vojske je davi objavilo naslednje službeno vojno poročilo: V okviru izvidniške akcije so naše z bombami onemljene letalske formacije večer napadle posamezne vojaške važne objekte v srednji in južni Angliji. V grofiji Suffolk so bile z bombami učinkovito napadene neke tovarne orožja v Adleburghu. Železniški voz blizu Southwolda, pristaniške naprave v Great Yarmouthu ter neka vojna ladja pred Great Yarmouthom. Pri Cambridgeu East Churchu kakor tudi pri Manstonu in Dealu so naša letala napadla z bombami in strojinicami več letališč. Pristaniški železniški postaji v Lowestoftu in Exetru sta bili ponovno zadeti. Razdejanje je bilo nekaj lop in tirov. V neki tovarni v Chelmsfordu je bilo opaziti velike eksplozije. Bombe so prizadele veliko škodo pristaniškim in ladjedelniškim napravam v Favershamu, Burryportu in Pembrokeu. Nekaj manjših ladij v teh lukah se je potopilo. Vneli so se tanki benčina.

Na morju severno od Irke je uspelo z bombami zadeti in potopiti 12.000 tonsko trgovsko ladjo. Na Atlantskem oceanu v veliki razdalji od severne in zapadne irske obale, so bile močno poškodovane daljine tri trgovinske ladje. Posamič je prišlo tudi do letalskih spopadov.

Nekaj britanskih letal je prodrlo nad Francijo in Nizozemsko. Nad nemškimi državnimi področji v teku 20. avgusta in v noči na 21. avgust ni bilo sovražnih letal.

Sovražno letalstvo je v teku večeršnjega dne izubilo 10 aparatov, od katerih je bilo sestreljenih 6 v letalskih spopadih 4

Angleška vojna poročila

London, 21. avgusta. s. (Reuter.) Notranje in letalsko ministrstvo sta izdali nočno naslednji komunikacije: Sovražna letalska aktivnost nad Anglijo je obstojala danes iz napadov posamičnih letal ali pa manjših skupin. Bilo je mnogo takih napadov, dva izmed njih sta segla daleč v notranjost. Nekateri napadi so veljali vojaškim letališčem. Večina teh napadov ni dala uspehov, na enem izmed letališč pa je bila poškodovana stanovanjska kolonija.

Nemška letala so napadla tudi mesta v južni, vzhodni in srednji Angliji. Več hiš je bilo poškodovanih. Bilo je nekaj žrtev, med njimi tudi smrtnih. V nekem stanovanjskem delu nekega mesta so nemška letala streljala s strojinicami na naselbino.

Včeraj sta bili izgubljeni dve angleški letalski letali. Pilot enega izmed njih je rešil.

Nad severno zapadno Anglijo

New York, 21. avgusta. (CBC.) Iz Londona poročajo na osnovi informacij raznih angleških agencij, da so nemška letala danes dopoldne in deloma tudi popoldne znovala na posamezne kraje v srednji in južnovzhodni Angliji. Po naknadnih vesteh se je neko nemško letalo davi na vse zgodaj pojavilo tudi nad severozapadno angleško obalo, kar se je prvič zgodilo v sedanjih vojni.

Včerajšnje izgube

London, 21. avg. s. (Reuter) Do 19. je bilo javljeno, da je bilo danes nad Anglijo sestreljenih 11 nemških letal. Lovci Spitfire so popoldne v pol ure sestrelili tri bombnike tipa Dornier nad nekim mestom ob severovzhodni angleški obali.

Kako Angleži sestavljajo svoja poročila

London, 21. avg. s. (Reuter) Letalski minister Sinclair je podal dopoldne v spodnji zbornici pojasnilo o angleških komunikacijah glede letalskih izgub. Sinclair je dejal, da glede sovražnih letal vpoštevajo uradni organi naslednje tri kategorije pri sestavi statistik: sigurno uničena, verjetno uničena in poškodovana letala. Samo letala, ki spadajo pod prvo kategorijo, se navajajo v uradnih komunikacijah. Angleški letalci imajo striktna navodila, da nadvse rezervirano ocenjujejo sovražne

da so eskadrile južnoafriških bombnikov večer bombardirale več italijanskih letališč in drugih vojaških objektov v Abesiniji in Eritreji. Nekaj bomb je padlo v bližino radijske postaje v Megli. V Negeliju so bila zadeta vojaška poslopja, v Chivellu pa postojanke Capronijevih letal. V Asmađu so bombe pogodile skladišča. V Diredavi sta bili napadeni železniška postaja ter letališče. En hangar je bil zadet, eno angleško letalo se ni vrnilo s teh poletov. V mestu Dessie v Abesiniji je bilo napadeno letališče, v Kassali pa železniške zgradbe in železniška proga.

Nad angleško Somalijo so izvršili francoski piloti več izvidniških poletov, med drugim nad Berbero, Odueno, Hargejšo in Zeilo.

Včeraj jutraj je 10 italijanskih bombnikov v spremstvu lovskih letal napadlo Malto. Angleška letalska letala so napadla odbila.

Priprave v Adenu

London, 21. avg. s. (Reuter) V mero-dajnih angleških krogih poudarjajo, da je trdnjava Aden popolnoma pripravljena za primer italijanskega napada.

Španski general na obisku v Gibraltarju

London, 21. avg. s. (Reuter) Iz Gibraltarja poročajo, da je vojaški guverner Algecirasa general Grande danes uradno obiskal guvernerja Gibraltarja, španskega generala je pozdravilo ob prihodu 17 topovskih strelcov. Po sprejemu je pregledal častno četo.

od protiletalskega topništva. Tri nemška letala se niso vrnila na svoja oporišča.

Akcije izvidnikov

Berlin, 21. avgusta. br. (DNB.) Nemška izvidniška letala so bila davi v spremstvu več skupin lovskih letal na izvidniških poletih nad Anglijo. Zbrala so vse potrebno fotografsko gradivo o škodi, ki je bila večeraj prizadejana na posameznih angleških vojaških in drugih objektih. Letala so bila opremljena tudi z bombami, da bi lahko bombardirala kakšen vojaški objekt, če bi se jim za to ponudila prilika. Zaradi slabega vremena so morali Nemci ubrati svojo pot nizko nad angleškim ozemljem. Kljub hudi protiletalski obrambi so se vsa nepoškodovana vrnila na svoja oporišča. Na nekaj krajih je bilo odvrženih več bomb, ki so prizadejala dokaj škodo nekim industrijskim in drugim poslopijem.

Japonec o žrtvah

nemških napadov

Tokio, 21. avg. j. (Domej) Londonski poročevalec japonske polsužbene agencije poroča, da so bili v Angliji izdani novi varnostni ukrepi, katerih nujnost se je izkazala zaradi izredno visokega števila človeških žrtev zadnjih nemških letalskih napadov. Predvsem so oblastva ponovno strogo odredila, da mora prebivalstvo ob letalskem alarmu v zaklonišča. Zelo visoko število žrtev, ki so jih zahtevale nemške bombe pretekli četrtek ob napadu na londonska predmestja in okolice, je pripisovati lahkomišelnosti prebivalstva, ki se ni pravočasno umaknilo v zaklonišča.

izgube Zaradi tega so pač angleška uradna poročila o sestreljenih sovražnih letalih najbrže znatno nižja od dejanskega stanja. Nepristranski opazovalci, ki jim je bil dovoljen vpogled v uradne angleške podatke, so ugotovili, da so ti podatki strogo kontrolirani.

Piloti in letala iz Amerike

Ottawa, 21. avgusta. br. (Reuter.) Ameriška industrija dobavlja sedaj Veliki Britaniji preko Kanade na mesec že redno po 300 letal. Zanimivo je, da prihaja iz Amerike na mesec povprečno tudi po 100 izvežanih pilotov, ki se ne glede na ameriške zakone prijavljajo kot prostovoljci zastopnikom kanadskih in angleških vojaških oblasti.

Kraljevska rodbina na deželi

London, 21. avgusta. j. (Reuter.) Angleški kraljevski par se je danes odpravil na kratek oddih na deželi kjer je praznoval 10. rojstni dan princeze Margaret Rose. Princeza je dobila za svoj rojstni dan nebroj brzojavnih čestitk iz vsega imperija.

Nemška nota Angliji o padalcih

London, 21. avg. s. (Reuter.) Švicarski poslanik je izročil danes angleškemu zunanjemu ministrstvu znano noto nemške vlade, glede postopanja s padalci za primer, da bi se spustili v Anglijo.

Merodajni faktorji v Londonu so pričeli takoj proučevati nemško noto ter razpravljati o morebitnem odgovoru angleške vlade.

Pogajanja za rušilce

New York, 21. avg. br. (CBS.) V Washingtonu se zelo pospešeno nadaljujejo priprave za prodajo 50 do 60 ameriških rušilcev starejšega tipa Veliki Britaniji. Tukajšnji poučeni krogi zatrjujejo, da se bodo pričele transakcije v ta namen že prihodnji teden. Ministrstvo vojne mornarice bo rušilce predalo naprej nekemu ameriškemu privatnemu podjetju, ki jih bo končno prodalo angleški vladi. Te zamotane transakcije bodo potrebne zaradi tega, da bi se ameriška vlada izognila vsem zakonskim omejitvam, ki so v veljavi za odpuščanje ameriškega orožja, vojnih ladij in drugih vojnih potrebščin, ki so že v lasti države.

Trocki ubit v Mehiki

Umoril ga je neki francoski ali belgijski komunist

Mexico City, 21. avgusta s. (Reuter) Na Leva Trockega je bil izvršen atentat v njegovem stanovanju. Atentator je napadel Trockega s kladivom ter ga težje poškodoval. Po zadnjih poročilih je stanje Trockega kritično. Atentator je bil aretiran.

Mexico City, 21. avgusta. AA. (DNB) V zvezi z atentatom na Trockega se izve, da je bil atentator francoski komunist Franck Jack. Posrečilo se mu je, da je pod lažnim imenom prišel do Trockega. Atentator je prišel v hišo, kjer Trockemu stanoval, kmalu po kosilu. Tako je pristopil k Trockemu in mu prizadejal težke telesne poškodbe.

Mexico City, 21. avg. AA. (Reuter.) Kakor je bilo ugotovljeno, je atentator ušel Trockega s kladivom večkrat po glavi in po ramenih Trockega so nezavestnega odnesli na kliniko. Njegovo stanje je nadv nevarno. Zdravniki pravijo, da smrt lahko nastopi takoj.

Mexico City, 21. avgusta. AA. (DNB) Končna identiteta atentatorja na Leva Trockega še ni ugotovljena. Zdi se, da je Jack Frank ni njegovo pravo ime, ker se je nekaterim predstavil tudi pod drugim imenom. Obstoji tudi domneva, po kateri atentator ni francoski državljani, pač pa Belgijec in po policijski novinar.

Mexico City, 21. avg. AA. (DNB) Potrjujejo, da je stanje Leva Trockega zelo resno. Zdravniki ga ohranjajo pri življenju le še s kisikovimi injekcijami. Ugotovljeno je, da je atentatorjevo pravo ime Monar Jack. Atentator je star 32 let.

Mexico City, 21. avg. j. (AR) Kakor se doznava, je Trocku podlegel poškodbam, ki jih je dobil pri atentatu.

Leib Bronstein, kakor se je Leo Davidovič Trocku prvotno imenoval, je bil rojen 26. oktobra 1879 kot sin nekega židovskega veleposestnika v bližini Nikola-jeva v Ukrajini. Po končani srednji šoli v Odesi in Nikolajevu se je začel pečati s politiko, nagibajoč se k revolucionarnim

idejam. Kot član tajne zarotniške organizacije je bil leta 1898 s somišljeniki vreden aretiran in leta 1900 odpisan v Sibirijo, kjer si je leta 1902 pridobil prilek Trocku. S tem imenom je preko Dunaja še istega leta zbežal v Curih in od tam v Paris, kjer se je poročil z dijakinjo Sedovo. Ko se je ob revoluciji leta 1905 spet vrnil v Rusijo, v tedanji Petrograd, je bil kmalu drugi aretiran in odpisan na domovno izgnanstvo v Sibirijo, toda že po dveh letih se mu je posrečilo ubežati. Ob izbruhu vojne 1. 1914. se je podal v Paris, iz Francije pa je bil izgnan zaradi izdajanja nekega lista, naprjenega proti imperializmu. Ker ga nato niso hoteli sprejeti niti v Švici niti v Španiji, je odpotoval v Zedinjene države Severne Amerike, kjer je ostal do padca carizma, nakar se je v marcu 1917 napotil v domovino, toda Angleži so ga ustavili in internirali. Sele boljševiška ruska vlada je izposlovala njegovo izpustitev.

V Rusiji je bil Trocku glavni zagovornik opustitve nadaljnjega vojskovanja in je kot zunanji komisar podpisal tudi mir z Nemčijo v Brest Litovsku 8. marca 1918, nakar je zapustil zunanji komisariat in prevzel onega za vojsko in mornarico. S tako zvano »rdečo armado«, ki jo je sam organiziral, je vodil ponesrečeno vojno s Poljsko. Ker pa ni soglašal z novo Leninovo in Stalinsko politiko, je kmalu prišel v ostra nasprotja z vodilnimi sovjetskimi krogi ter je bil končno leta 1928. izključen iz komunistične stranke ter izgnan na mejo Turkestana in Kitajske. Leta 1932. mu je bilo odvzeto tudi sovjetsko državljanstvo. Nakar se je začela njegova odisejaja po raznih državah, ki so se ga vse otepile, dokler se ni preselil v Mehiko. Trocku je izdal več knjig, med njimi tudi svojo avtobiografijo in zgodovino ruske revolucije.

Čungking razrušen

Japonska letala so skoro v celoti razdejala začasno prestolnico nacionalne Kitajske — Stotisoči brez strehe

Čungking, 21. avg. j. (AR) Že tri dni se neprestano ponavljajo siloviti napadi japonskega letalstva na kitajsko prestolnico. Japonske bombe so povzročile v mestu strahotno razdejavanje. Celi mestni okraj so razrušeni bodisi od rušilnih bomb, bodisi od zažigalnih bomb, ki so s povzročili požari upellele cele dele mesta. Najbolj je prizadeto tako zvano »Spodnje mesto«, ki je središče trgovine ter sedež oblasti. Opazovalci, ki so si ogledali razdejavanje, so morali plezati čez gore kadečih se ruševin ki so ostale od nekdanjih poslopij. Kjer so še večeraj bile ulice, se danes ne pozna, da bi stale trgovine in obrtni lokali. Kar je še večeraj ostalo po japonskih rušilnih bombah, so danes dokončali požari, ki so popolnoma uničili spodnji okraj Čungkinga, izvežmi »kake tri ali štiri ulice. Vse ostalo spodnje mesto je izravnano z zemljo in vobče več ne eksistira. Računajo, da je samo po večerajšnjih in dana-

šnjih japonskih bombnih napadih ostalo nadaljnjih 100.000 ljudi brez strehe.

Umik Angležev iz Tiencina

Sanghaj, 21. avgusta. br. (Stefani) S parnikom »Bensamo« se je danes pripeljalo iz Tiencina v Sanghaj okrog 800 angleških oficirjev in vojakov Deloma so pripadali angleški koncesijski posadki v Tiencinu. Deloma v Pekingju. Kako se je sedaj zvedelo, so Angleži v Tiencinu zaprli tudi svojo vojaško bolnišnico ter razpustili več angleških organizacij. Iz Sanghaja krene »Bensamo« že te dni v Hongkong. Kakor kaže, se nameravajo Angleži povsem umakniti iz vseh večjih kitajskih centrov, razen iz Hongkonga. Angleškim trgovcem in drugim civilistom so oblasti svetovale, naj se umaknejo v Avstralijo. Nizozemsko Indijo ali pa v kraje zapadno od Singapure.

Churchillovi odmevi

Po berlinski sodbi je hotel Churchill ohrabriti angleški narod, čeprav so njegove ugotovitve v nasprotju z resnico

Berlin, 21. avgusta. AA. (DNB.) Odmev, ki ga je imel večerajšnji govor angleškega min. predsednika Churchilla v berlinskih političnih krogih, bi se mogel označiti z besedami, da Churchill noče ali pa ne more uvideti stvarnega položaja. Domnevati se mora, da se je Churchill večeraj dobro zavedal, ko je govoril pred svojimi poslušalci, da je slika, ki jo podaja o Angliji, popolnoma nasprotna stvarnosti. Očividno je s svojim govorom za vsako ceno hotel ohrabriti angleški narod in mu prikriti pravo sliko njegove bodočnosti, ki ga po današnjih okoliščinah čaka. Vprašanje je, ali bo ta poizkus ohrabrili angleški narod in ali bo kronan z uspehom. To je predvsem odvisno od tega, kar bodo morali Angleži še doživeti.

V Berlinu pravijo, da je posebnost Churchillovega zadržanja v tem, da skuša prikazati razvoj nekih stvari, ki ni odvisen niti od njega niti od njegovih želja in odločitev. Ali se ne čuje kakor bridka ironija, pravijo v Berlinu, da govori Churchill po enem letu vojevanja o angleških pripravih za vojevanje v bodočem letu. To govori, ker je Anglija ostala brez zavezkov in se je že začela odločilna bitka med Nemčijo in Anglijo. Churchill je pri tem mnogo zamudil. Skoro ganljivo je, ko hoče prepričati Nemčijo, da se bo Anglija borila do brezkončnosti. Anglija bi res rada zavlekla vojno, toda za to nima nobene možnosti. Nemčija nima namena raztegniti vojne v neskončnost. V tem je bistvena razlika med Nemčijo in Anglijo.

Izjava Churchilla, da bo Anglija raztegnila blokado na vso Evropo, da bi jo izstradala, ni povzročila nobenega presenečenja. V Nemčiji že dolgo vedo, da je Anglezem popolnoma vseeno, če bodo po vsej Evropi umirali od gladi otroci in žene. Splošno pa je znano, da Anglija ne more doseči svojega tako zaželenega cilja, da bi spravila Nemčijo v zadrego glede prehrane. Pri vsem tem Anglija želi, da bi odgovornost za ta glad obesila Nemčiji. Tako mišljenje je čisto angleška posebnost, ki je poleg vsega še naivna. V Berlinu kategorično zavračajo Churchillovo trditev, da Nemčija sega po zalozah življenjskih potrebščin drugih držav, da bi se sama preživela. To je popolnoma nasprotno resnici. Kakor je splošno znano, Nemčiji ni treba tako postopati. Nemci sprejemajo izjavo Churchilla, da je Anglija močna kakor še nikdar poprej.

Ostra odklonitev v Italiji

Milan, 21. avg. j. (DNB) Severno-italijanski listi probučjejo sinočnji govor min. predsednika Churchilla v obsežnih izveščilih, vzdržujejo pa se še komentarjev. Posamezni listi zgolj v naslovih izražajo, ka-

Petain o novi Franciji

Vichy, 21. avg. AA. (Havas.) V svoji izjavi ameriškim novinarjem je maršal Petain izrazil svojo vero v hitro obnovo Francije. Nisem prerok, je dejal, toda nekaj lahko povem, če ne z gotovostjo, pa vsaj v popolnem svojem prepričanju. V prvi vrsti verujem v obnovo Francije in sicer v obnovo, katere naglica bo ponovno zadivila svet.

Maršal Petain je nato govoril o bodoči Franciji. Francija bo istočasno čisto nova in čisto stara, je dejal. Francija bo to, kar bi bila morala biti vedno, predvsem poljedelska država. Obnovile se bodo starodavne tradicije, ki so nekaj ustvarile njeno bogastvo in ji dale slavo. Francija bo ostala domovina umetnosti, visoke kulture in nesebičnih znanstvenih raziskavanj. Gojila bo vrline, ki delajo narode velike. Vrnila bo čast velikim resnicam, ki so tvorile solidno podlago naše civilizacije. Ostala bo trdno privržena idealu, ki ga oznanja skupno z velikimi ameriški demokracijami in ki temelji na spoštovanju človekove osebnosti, na poti do družine in domovine, kakor tudi na ljubezni do pravice in človekoljubja.

Vichy, 21. avg. AA. (Havas.) Vlada si še nadalje prizadeva, kako bi podprla kolonialno proizvodnjo. Minister Lemery je predložil maršalu Petainu v podpis besedilo zakona, s katerim se kolonije pooblašajo, da dajo svoja jamstva za posojila, ki jih banke odobravajo na podlagi proizvodnje. Državno jamstvo bo moglo zamenjati jamstvo kolonij, v kolikor angažirajo kolonij ne bi bili zadostni.

150 francoskih generalov upokojenih

Vichy, 21. avg. s. (Ass. Press) Z vladno odredbo so bili danes upokojeni skoraj vsi pomembnejši višji častniki francoske vojske. V pokolj gre med drugim 150 generalov, med njimi generala Blanchard in Prioux, ki sta vodila umik francoske vojske proti Dunkerqueu. Uradno pojasnilo pravi, da so upokojitve v skladu z določili premirja z Nemčijo in Italijo.

Bern, 21. avgusta AA. (DNB) Po poročilih iz Vichyja je bil general Georges upokojen. General Georges je bil šef generalnega štaba pri obeh generalisimih, Gamelinu in Weygandu. Op. ur.)

Norveška dinastija odhaja v Ameriko

Stockholm, 21. avg. j. »Dagens Nyheter« poroča iz Oslo: V poučenih krogih norveške prestolnice zatrjujejo, da se bo norveški prestolonaslednik Olaf, ki se mudi sedaj v Angliji, vrkel na ameriško vojaško transportno ladjo »American Legion«, čim bo priplula v bližino Anglije. Skupno s norveško prestolonaslednico Marto, ki je že na ladji, bo prestolonaslednik Olaf odpotoval v Zedinjene države. Baje se bodo na ameriško ladjo ob tej priliki vkrcali tudi norveški kralj Haakon ter nekateri člani svoječasne Nygaardsvoldove vlade. Predsednik norveškega parlamenta Hambro je že pred nekaj meseci odpotoval v Ameriko, kjer je pripravil vse potrebno za preselitve norveške kraljevske družine. Skoraj enako poročilo kakor »Dagens Nyheter« objavlja tudi list »Stockholms Tidningen«.

Rooseveltove odposlanec pri Vatikanu odpoklican

Washington, 21. avg. o. (Reuter) Miron Taylor, osebni zastopnik prezidenta Roosevelta pri Vatikanu, je bil odpoklican. Službeno izjavljajo, da se je to zgodilo zaradi njegovega zdravstvenega stanja, vendar pa so politični krogi v Washingtonu mnenja, da ga prezident Roosevelt v doglednem času ne bo nadomestil s kakšno drugo osebnostjo.

Rim, 21. avg. AA. (DNB) Posebni odposlanec predsednika Roosevelta v Vatikanu, veleposlanik Taylor, bo odpotoval te dni v Zedinjene države. V vatikanskih krogih pravijo, da Taylorjev odhod pomeni, da je njegovo poslanstvo končano. Taylor odhaja v Zedinjene države na počitnice po svoji nedavni težki bolezni.

Prevoz otrok v Ameriko

Ottawa, 21. avg. s. (Reuter) V Kanado je dospela zopet ladja, ki je pripeljala 400 evakuiranih angleških otrok v starosti 5 do 15 let, večinoma iz Londona in okolice. V zadnjih treh dneh je dospelo v Kanado že 1350 otrok iz Anglije.

Odhod poslanika Brugerea v Francijo

Beograd, 21. avgusta. p. Sinoči je odpotoval iz Beograda v Francijo dosedanji poslanik na našem dvoru Brugere. Na postajo se je zbral k slovesu mnogo njegovih osebnih prijateljev.

Isa Velikanović †

Zagreb, 21. avg. o. Danes popoldne je tu umrl znani hrvatski književnik, eden izmed ustanoviteljev prevodne literature, Iso Velikanović. Podlegel je dolgi bolezni v 72. letu starosti.

Premestitve v konzularni službi

Beograd, 21. avgusta. p. V konzularni službi so bili premešeni od generalnega konzulata v Trstu protokolist Ivan Severin h generalnemu konzulatu v Pragi in Milenko Ahlik v zunanje ministrstvo, iz zunanega ministrstva h generalnemu konzulatu v Trstu pa Svetizar Milosavljević in Božidar Djordjević.

Iz državne službe

Beograd, 21. avgusta. p. V železniški službi je bil premeščen iz Sarajeva v Ljubljano višji kontrolor Ludvik Fatur. Upokojen je bil pri železniški direkciji v Zagrebu inspektor Josip Vdmar.

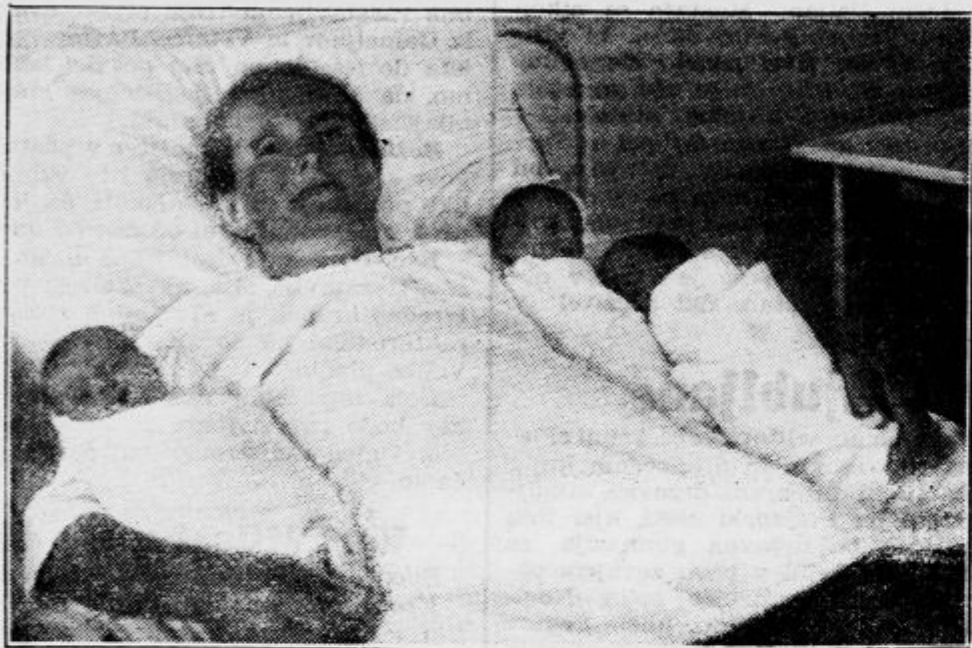
V sumarski službi so bili namešteni pri direkciji gozdov v Ljubljani svetnik inž. Dominik Cerjak, svetnik inž. Franc Munih, svetnik inž. Ivan Justin, podsumar Anton Zlovski, višji tehnični manipulant Edvard Marčič in računski inspektor Jurij Lavrenčič, ki so bili doslej na razpoloženju.

Vremenska napoved

Zemunska: Zjasnitev. Dejno oblačno in naznjenje k nevihtam s kratkimi nalivi. Temperatura se dviga.

Naši kraji in ljudje

Tri sinčke je rodila

Kakor smo pred dnevi poročali v »Jutru«, je v banovinski ženski bolnišnici v Novem mestu porodila 42-letna Marija Klemenčičeva trojčke. Vsi trije fantički so krepki in zdravi, prav tako se je tudi mati že opomogla in je pri dobrem zdravju. Na domačiji v Hrušici, kjer je Klemenčičeva banovinski cestar, pa že nestrpno pričakujejo mater štiri hčerke in starejši sinko. Klemenčičeva srečna družinica je kar naenkrat izenačila število hčerk in sinčkov. Pridna mati pač zasluži čestitke in podporo

Počitnice se bližajo koncu...

V nedeljo sem šel po lipovem dvoredu. Vse mi je sušelo pod nogami, saj je naše drago slovansko drevo prvo, ki začne odmetavati svoj zeleni okras in nas spominja, da je konec poletja kred durmi. S tem pa je tudi konec najkrajših dni — dijaških počitnic. Zagoreli, opraskani in nekoliko podivjani se bodo vrnili počitniški razuzdanci z zelenih livad na trdi in prašni tlak, da si po dnevih neomejene svobode zopet nalože tog komat disciplinarnega in učnega reda. Če je kje na svetu kaka stvar, ki naj bi zaradi sreče in kraste trajala večno, naj bi to bile dijaške počitnice! Toda usojeno je drugače. Zadnji tedni bodo združili mimo kakor dihanje sapice in začelo se bo sivo življenje, ki mu pravi disciplinarni red »redni šolski pouk«, v naši družini pa smo ga vse do male mature imenovali »tepencija in bistahorstvo«.

Naj mi dijaški ne zamerijo, da jih spominjam minljivosti prekrasnih posvetnih stvari. Nočem jim zagreniti zadnjih požirkov svobode, le rahlo jih spominjam na to žalostno okoliščino, da se duhovno nekoliko pripravijo, da jim silni prehod ne bo pretežak. Težka je pot z dobrih in štirih stene, težka je zamenjava odprte knjige prirode s šolsko knjigo, zapечатeno s sedmimi pečati Boga da!

Takoj drugi dan sem šel na davčni urad po potrdilo glede solnine in s tem storil prvi korak na pot resnosti, dočim deček še, nič hudega ne slutijo, teka po gozdu, skače v Krko in dirka na kolesu po beli cesti. Saj to so vendar znaki, ki tvorijo pojem počitnic: gozd, travnik, voda, kolo, pešanje, pečen krompir in koruza. Vse te lepe stvari so še na svetu jaz nesrečnik, pa lažim na davčni urad namesto da bi šel sam tja in dejal dečku: »Le skačiva z mostu v Krko, le dirkajva s kolesom, le stikajva po gozdu in grmovju, dasi je vse to strogo prepovedano, saj naju mama ne vidi in ne čuje.«

Nihče menda ne bo osporaval, da je praktični študij Arhimedovega zakona najlažji v vodi, da se rastlinstvo in živalstvo spoznavata najbolje v gozdu in na travniku. Res pa je tudi, da tam nič ne spominja na verba contracta in deponentia, tudi za logaritme in za pesništvo naše protiformacije to ni ravno najboljša okolje, toda nič ne de, še preveč bo sive, nikomur potrebne učnosti, ko bo življenje zopet dočel šolski zvonec. V živi prirodi pač ni mesta za ponavljanje mrtvih predmetov. Kar pa se modernih jezikov tiče, pa sem mož jeklenih načel: Ne bo, o ne bo tuji idiom oskrnjal naše krotke in praslovanke dolenske pokrajine! Vanjo spada samo naše lepo zategovanje in zavijanje. Če bi otroku prišla v glavo blodna misel, da bi na počitnicah začel lomiti tuji idiom, bi bil od mene deležen ostre graje in odločne zavrnitve, čeprav nam baje zemljepisni položaj, trenutna konjunktura ter zapoved velikega svečenika velejavo nasprotno. Ne

bo letos tega, saj letos vendar nimava pravnega izpita iz tega brezupnega predmeta!

Ze med letom je toliko vzdihovanja, da strah. »Če bi le ne bil ta jezik tako strašno trd in okoren,« so večne tožbe naših dijakov, ki skuša iz njih brez sence uspeha učni načrt napraviti poliglote. »Pa tudi smisla nima nekateri stavek nikakega.« »Kako to?« sem vprašal ob taki priliki. »Prosim! Oni pravijo: lh zeje nimanden. Oni pa nikogar vidijo! Ali ni, da bi človek iz kože skočil, ko je glavna napaka, če zapišeš po pameti?« Kaj sem hotel na tako modrovanje? Dal sem pouk, da slovenščina pač ljubi kopičenje nikalnic in da je v tem ena izmed posebnosti naše govorice, toda kaj naj zaleže očetov pouk! On je gonil svoj, da »oni nikogar vidijo, mi pa nikogar ne vidimo.«

Prav za prav sem nekam zabredel. V službi javnosti sem hotel starše samo opozoriti, da je zdaj ravno najpripravnejši čas za davčna potrdila, ko ni ne gneče ne nalaga, pa tudi ne nervoznosti in sitnosti. Pa me je zanesel prav: in nepotvrjeni zanos, kar se mi pač čisto dogaja. In kljub vsemu temu sem na svoj naslov že pogosto čul in čital besedo, s katero neki ljudje obkledajo one, ki trdijo, da so poleg naše fare drugi kraji, kjer žive po naše govoreči ljudje. Tista nesmrtna budalasta beseda je: Izkoreninjenje. Kakor z bičem mahajo z njo iz našega malega zvonika pritlikave dušice, ki vladajo na našem skromnem turnu.

Toda to ni važno, marveč smešno. Važno ne resno pa je opozorilo: Adolescents, carpe diem! Otroci izkoristite dneve, počitnice gredo h koncu!

A. Ž.

20 let rudarske godbe v Velenju

Velenje, 19. avgusta.

Na praznik Velikega Smarna je praznovala velenjska rudarska godba 20-letnico svojega delovanja. Zjutraj je godba priredila budno po Velenju, rudniku in Pesju, popoldne pa jubilejni koncert. V Rudarskega doma se je za to priliko odel v svečano obleko. S tebev so visle zastave, oder pa je bil ves v cvetju in zelenju. Jubilejni koncert je obsegal oblen spored, ki ga je naša ljubljanka podala z veliko dovršenostjo.

Med koncertom je stopil na oder društveni tajnik g. Tone Kurnik. V slav ostnem govoru je prikazal številnemu občinstvu 20-letno dobo, ki je bila polna dela,

MARTIN KOJC

avtor »Učbenika življenja« sprejema dnevno v hotelu »Metropol«, Ljubljana od 16. do 18.

žrtv in uspeha. Spomnil se je ustanovitelja godbe in njenega dirigenta, pokojnega Frana Korun-Koželskega, priznanega skladatelja in glasbenega tvorca Saleške doline. Ta je položil godbi prve in trdne temelje in je vodil godbo eno leto. Za njim je prevzel vodstvo sedanji dirigent g. Miško Letonja. Pod njegovo taktirko se je glasbeno ustvarjanje stalno dvigalo. Rudarska godba je v 20 letih svojega obstoja priredila številne koncerte, pri katerih je dokazala, da jo lahko uvrščamo med najboljše slovenske godbe. Govornik je izrekel g. Letonji, ki te dni praznuje abrahamovino, toplo zahvalo. Čestital na je tudi trem godbenikom-jubilantom, ki sodelujejo pri godbi od ustanovitve: Hladinu Antonu, Brodeju Francu in Zerdnerju Antonu. Po koncertu se je razvila prijetna zabava, pri kateri je igrala tudi godba Zarje in Sočanja. K 20letnici rudarske godbe tudi mi iskreno čestitamo!

UDELEŽBA ORGANIZACIJ PRI ODKRITJU SPOMENIKA VITEŠKEMU KRALJU ALEKSANDRU I. ZEDINITELJU.

Ponovno opozarjamo, da je neobhodno potrebno, da vsa društva, organizacije, zveze, udruženja, korporacije itd. javijo podpisnemu odboru svojo udeležbo pri odkritju spomenika do 25. t. m. s tem, da mu sporoče: imena svojih predstavitev na slavnostnem prostoru (največ po tri osebe), če nameravajo počastiti spomin Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja s poklonitvijo venca, če bo imelo zastopstvo prapor ali zastavo s seboj in na kateri naslov naj se pošljejo izkaznice za predstavitelje na slavnostnem prostoru. Vse priprave so v teku, podoben spored bo v kratkem objavljen.

Poslovne ure odbora pisarne so vsak dan od 8. do 12. in od 15. do 19. v društveni pisarni pododpora Udrženja rezervnih oficirjev, Kongresni trg 1-II., telefon 33-60.

Četrtnska vozilna je odobrena. Podrobnejša obvestila bodo sledila jutri.

Delovni odbor za odkritje spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Ljubljani.

Poslednji smehljaj

Hromčeve matere

Polje, 21. avgusta

V nedeljo zjutraj, ko sem šel na kolo, dvor, da se odpravim na izlet, sem jo srečal zadnjikrat. Šla je od naše domov. Njen lep obraz, ovit s črno ruto, je bil ves nasmejan. Njen večni smehljaj je bil posebnost naše vasi. Kako dobro je delo vsakomur, kdor jo je srečal, saj je njen blagi, dobrotljivi nasmeh razpršil vsaj za trenutek moreče skrbi in težke misli. A me je prehitela s smehljajočim pozdravom:

»Bog ga daj! Ali zdaj pa spet greste?«
»Grem, mama, lep dan bo,« sem se zahvalil za pozdrav, četudi še ni kazalo na lepo vreme. Toda, če srečaš staro mamo, ki te zajame s svojim blagim, smejočim pogledom, ne moreš več dvomiti, da boš preživel lep dan. In res, bil je prelep, sončen dan, poln lepih doživetij. Ali tega, da vidim zadnjikrat, si ne bi bil mogel misliti; pa je le tako. Kakšen upor zajame človeški razum; noče in neče razumeti, če ti nenadajano sporočijo, da je umrl človek, ki si ga imel rad.

»Hromčeva, vedno smehljajoča se mama, da je umrla?«

»Res je, res! Pri večerji se je onesvestila in se ni več prebudila v življenje,« udarja telefon na uho.

To, da ji je dobra usoda naklonila tako lepo, mirno smrt, mi pomaga doumeti vso kruto resnico.

Sedem otrok je rodila, prav toliko Sokolov in Sokolice, igralcev, pevcev in pevke je dala našemu Sokolu. Ni bilo petja ne igre in ne nastopa brez njene krvi. Kako je ljubila ta kmetška mati, rojena v Podgorici za Savo, te svoje sokole in sokolice in kako so otroci ljubili njo! Hudo bo, pre-hudo... In z njimi je hudo tudi nam

Uporaba ULTRA-OLJA-NIVEA

izključuje sončne opekline!

Sonce lahko uživate, dokler se Vam ljubi. Zakaj ULTRA OLJE-NIVEA vsrkava opekline povzročujoče sončne žarke in propušča le tiste, ki povzročajo porjavitev. Razen tega porjavite hitro in lepo enakomerno.

Ultra-olje-Nivea deluje tako

kratkova ovrne (opekline povzročujoče) sončne žarke zadržuje dolgoročna (porjavitev povzročujoče) sončne žarke pa propušča.

vsem, ki smo jo poznali in ljubili, in vsem tistim, ki spoznavajo že po obličjih naše dobre slovenske matere saj je dobrota sama obraz naših mater. Ta mama, Marija Hromčeva je zvesto služila družini, narodu

in Bogu, zato ji je bilo dobro v njeni skromnosti v življenju, in dobilo ji bo v večnem snu, h kateremu jo bomo položili jutri popoldne

Ln.

Bolehna srnjad v notranjskih gozdovih še sredi poletja se kaže posledice hude zime

Letošnje izredno mokro leto, ki je sledilo ostri zimi, povzroča velike nerednosti in nepravilnosti v naravi in to pri živani in cvetani. Prav mokrota in v mokroti se bujno razvijajoči parasi, morda pa tudi v mokroti hitro rastoče rastlinstvo, ki ga uživa srnjad, so povod bolezni. Pa tudi to, da je bila divjad skoraj sleherni dan, pomladi in poleti, mokra od dežja in da je bilo premalo solca in toplote, tudi vse to je krivo, da so srne obolele v notranjskih gozdovih.

Dočim se driska v drugih letih pojavi pri srnjadi le v zgodnji pomladi, so lovci, ki največjo pozornost posvečajo srnjadi med srninim prskom sredi poletja (od srede julija do srede avgusta) v gozdovih Krima, v Rakitini in tudi v sosednjih gozdovih opazili mnogo na driski obolele srnjadi. Med prskom privabi lovec srnjad in to srnjake in srne, pogostokrat v neposredno bližino. Pri ugodnem vetru, če veter vleče od divjadi proti lovcu, se srnjad približa na nekaj metrov. Lovec, ki ima pri izvajanju takega lova navadno tudi daljnogled pri rokah, saj je pravemu lovcu prav tako varen kakor puška, si lahko divjad točno ogleda. In prav pri takem lovljenju so opazili lovci, ki so lovili letošnje poletje

v notranjskih gozdovih, da je bila večina na klic prihajajoče srnjadi močno onesnažena. Tudi v gozdu najdeni odpadki so bili mehki. Taka srnjad je tudi kumrna in nima tako lepe diake kakor zdrava.

Najtočnejši opazovalec srnjadi, ki je svoja dolgoletna opazovanja zbral v nad 600 strani obsežni knjigi in je tudi znanec del knjige posvetil boleznim srne, nemški lovski pisatelj F. v. Raesfeld piše glede driske srnjadi, da se ta bolezen pojavi le pomladi kot posledica zimske oslabelosti, deloma zato, ker srnjad prehito in preveč uživa mlado travo in cvetje, večkrat pa so povod driski tudi črevesni parasi, ki pa se pri srnjadi močneje pojavljajo pozimi in v pomladnih mesecih kakor sredi poletja. Raesfeld smatra drisko pri srnjadi za zelo nevarno bolezen, zaradi katere mnogo srnjadi pogine.

Čudno je, kako se je omenjena nevarna bolezen pojavila pri nas v času, ko jo opazovalec srnjadi do malega izključuje, v času, ko bi bila morala biti srnjad najbolj zdrava. Prav zaradi tega in zaradi nevarnosti bolezni je važno, da lovci posvetijo posebno pozornost naši najlepši divjadi. Ni izključeno, da so to še vedno posledice hude zime.

—S.

Obup v strahu pred kaznijo Mlad skesanec je jedel žeblje, slednjič pa pobegnil

Novo mesto, 21. avgusta

Pri novomeškem okrožnem sodišču so imeli v zaporu 23letnega Antona Rodiča, po poklicu knjigoveza, doma iz Velikega Gabra na Dolenjskem. Fanta so pred dvema mesecema zasačili na podstrešju mirnopeškega župana, kjer se je hotel polastiti precejšnjega plena. Preden je mogel načrt izvršiti, so ga domačini našli in ga izročili orožnikom, ki so ga privedli v Novo mesto.

Tone Rodič se je zelo bal posledic in je ves obupan v zaporu použil nekaj žebeljev, zdrobljeno steklo in podkveco, ki si jo je strgal s svojega čevlja. Tudi aluminijasta žlica mu je poslužila v ta namen. Istočasno si je prerezal žile na podlehju. Trpeč hude posledice je bil Rodič prepeljan iz zapora v bolnišnico usmiljenih bratov, kjer so ga po nekaj dnevih nege popolnoma ozdravili. Po okrevanju je moral Rodič pred kazenski senat, ki ga je 8. t. m. obsodil na 4 leta robije. Kazen je Rodiča močno pretresla in v svoji duši je prejel premišljevali, na kak način bi si vzel življenje. Ponovno se mu je posrečilo, da je v celici prišel do žebeljev, ki jih je mukoma spravil v svoj žedelček. Žebelji so mu močno ranili notranje organe in je moral biti znova prepeljan v bolnišnico usmiljenih bratov. Zaradi večje varnosti so dali Rodiča v posebno sobo na izolirnem oddelku, kjer je bil nadzorovan. Rekega pacienta so nadzorovali bratje zavoda, ki so skozi okence v vratih nadzorovali njegovo držo.

so si mnogo prizadevali, da bi obupanemu bolniku pregnali samomorilne misli. Fanta so vneto tolažili, naj mirno vzame kazni za pokoro, saj mu bo lepo vedenje gotovo zmanjšalo kazen. Kljub vsem tolažilnim besedam je Rodič neprestano tožil, da življenje v takih prilikah nima zanj nobenega pomena več.

Pretekli ponedeljek zjutraj med 2. in 3. uro se je Rodiču vendarle posrečilo, da se je izhitotopil na prosto. Splazil se je v temi k oknu, domogel se je jeklene strelčovalne žice in je po njej zdrsil kakih 20 m globoko nizdol ob zidu za Krko. V prostost je pobegnil bos, v samih spodnjicah in srajci. Ko so v bolnišnici opazili Rodičev beg, je bilo alarmirano vse bolnišniško osebje in obveščeni so bili orožniki. Vendar došel za beguncem ni bilo mogoče najti sledov. Vsako iskanje je bilo zaman, kakor da je Rodiča požrla zemlja. Splošno sodijo, da je obupan mladenič skočil v Krko ali pa se je morda kje v gozdu poslovil od sveta. V teh smereh ga tudi iščejo.

Bodoče matere morajo paziti, da se izognejo vsaki lenivi prebavi, posebno zaprtju v uporabo naravne »Franz-Josefov« grenke vode. »Franz-Josefova« voda se lahko zavziva in učinkuje že po kratkem času brez neprijetnih pojavov.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Kulturni pregled

O nalogah smotrne gledališke politike

Toliko, kakor se je letos pisalo o gledališču, se ni menda vse od takrat, ko je rogovil pri nas režiser Delak s svojim uvoženim piscatorstvom. Letos so se oglašali predvsem mladi. Tako avantgarda, ki deluje na štajerskem, Mrakova gledališka skupina in Gledališče mladih v Ljubljani, pisec gledališke razprave »Osvobodeno gledališče« in drugi. Tudi o obeh Narodnih gledališčih so nekateri pisali, seveda o vsakem posebej, enotnega pregleda in vsaj približno tako temeljitega, kakor ga je priobčila o delovanju ljubljanske drame zadnja številka »Sodobnosti«, pa ni bilo. Ni dvoma, da bi primerjava in temeljito razčiščevanje vsaj nekaterih vprašanj ne škodila gledališču na naši severni meji. Dobro je, da se tudi v Mariboru oglašajo nekdo, — v tem primeru režiser, — ki razlaga in utemeljuje potrebo boljše ravni in večjega umetniškega raznaha.

Hotel bi prikazati nekatera važna, nerešena vprašanja, ki so neizogibna, če hočemo pripraviti naši gledališki umetnosti boljše bodočnost.

Najbolj je pri nas zanemarjena izbira in vzgoja naraščajočaja. Posledice tega stanja se bodo seveda pokazale šele pozneje. Zaradi tega je treba misliti na čimprejšnjo rešitev vprašanja dramske šole na Glasbeni akademiji, da ne bo ostalo samo pri uredbi. Zanimivo je izvedeti, odkod se rekrutirajo naši mladi igralci. V Mariboru sta izmed mlajših iz-

šolana samo Kosič in Malec, vse ostale je odkril v svojih nedeljskih tečajih režiser Kovič, in temu ustrežajoča je tudi njih raven. Tako mladina brez vsakršne globlje kulture in prave igralske vzgoje tradicionalno nadaljuje pot mojstrov. V Ljubljani je malo boljše. Naraščaj se rekrutira iz raznih amaterskih družin ter iz šole za deklamacije, ki jo imata prof. šest in Milan Skrbinšek. Skrbinškova šola je pri igralcih, ki se danes uveljavljajo že v polnem obsegu, najbolj zaznava. Profesor šest ima za novo sezono pripravljena dva adepta, ki imata poleg razvijajočih se igralskih zmognosti tudi kultivirano umetniško hotenje in potrebno inteligenco (Raztresen in Tiran). S tema dvema pa kajpek še nismo pri kraju z naraščanjem. V Ljubljani in v Mariboru so namenoma prezrli mlade ljudi, ki so v iskanju popolnejše priprave ubrali svojo pot in se izšolali v Pragi in drugod. Sicer so že vsi temeljito povzdignili svoje glasove; da pa niso pritegnili k delu, je zasluga nekaterih naših plasiranih gledališčenikov, ki se najbrž pretirano boje najrahlejših sapa. Na drugi strani se zdi, da si gledališke uprave bolj žele atrakcij nego skrbno vzgojenega naraščajočaja, ki se pri nas povsod zanemarija. Če res hočemo dvigniti raven slovenskega in jugoslovenskega gledališča, mu moramo zagotoviti dostojno bodočnost in se otresti vseh nepotrebnih vplivov in neenotnosti, tedaj je odločno treba, da se vzgaja igral-

ski naraščaj na zavodih, ki so namenjeni tej panogi in katerih osnova naj bo enotna, umetniško načelo. Ze se bliža čas, ko bo to neizbežno. Čas sam bo pomedel nered v umetniški vzgoji, v delu, v repertoarju politiki gledališč: postavil bo gledališča zopet na tisto trdno, klasično podlago, ki jo je lahkostnost povojnih let tolikaj omajala. Na odru bo zopet vzbujala beseda, začel bo igranje let čerodnje gibalo, začel bo teater v polnem obsegu.

Štiriinšestdeset let, zamovana po vzoru velikih igralskih šol, bi zabrisala neenotnosti in pripravlja enotnostjo na naloge, ki jo določajo. Z uredbi, ki bi dovoljevala angažmanje v gledališčih samo osebam, ki so absolvirale to ali ono igralsko šolo, bi bili sicer nemilo prizadeti nekateri mladi, že angažirani člani Narodnih gledališč, vendar na bi tudi tam ne škodovalo, če bi namrečno izpustili pogoje za sprejem v Narodno gledališče. Neovomno bi to koristilo gledališčem in vseh naših gledališki umetnosti, katere bodočnost ni ob danih vidikih nič kaj svetla.

Pri nas se čisto omajava praško gledališče E. F. Buriana. Manj znano je, da njegovi ansambli obstajajo izločeno iz abskonov državnega konservatorija v Pragi. Tako je tudi z ansambli čeških Narodnih gledališč.

Novim ljudem, ki bodo prej ko slej potrebni, da nemarajo umetniško graditi novo slovensko gledališče, je treba nuditi vso pomoč, da se temeljito izšolajo, kajti samo kulturna in izobraževalna mladina bo skupno z mladimi režiserji lahko dvignila raven naših gledališč. katerih merilo nikakor ne morejo biti počincl. Prav zaradi te upravičene skrbi za bodočnost je vraščanje sposobnega in izobraženega naraščaja prva in pravičnina zapoved smotrne gledališke politike.

Jože Borke

Ljudska prazneta v Bolgariji

Ljudsko šolstvo je v Bolgariji močno razširjeno in v celoti dobro organizirano. Toda boljše je da govorim namesto o ljudskem šolstvu o ljudski prosveti. Vsako, tudi najmanjše mesto, vsak oblieden kraj ima dve šoli: osnovno in višjo. kakršna je pač važnost kraja in sicer čisto v poslovljih, ki sodijo med najboljše in najimdernejša v kraju.

Nepismenost je danes med Bolgari do malega premagana. Čitanje je poglavna duševna hrana tudi preprostih družbenih slojev: kmetov, hribovcev, delavcev. Čto v najbolj oddaljenih in pustih ravninskih ali planinskih trgih se mi je bilo primerilo, da sem srečal kmete, ki so mi govorili o Botevu, o Vazovu, o Penču Slavejkovu, največjih predstaviteljih nacionalne književnosti, in ki so mi na pamet recitali njihove verz. Morda je ni dežele na svetu, kjer bi bila književnost tako popularna kakor v Bolgariji. Je to zasluga pisateljev, zasluga čitateljev in naravna posledica osebnih življenjskih pogojev in zgodovinsko političnih momentov.

Zasluga pisateljev zaradi tega, ker pisatelji — takisto pesniki — pišejo večidel v preprostem in lahkem jeziku, ki je vsem dostopen, in ker radi govorijo o preprosti, za vse zanimivih rečeh. Zasluga čitateljev je v tem, da Bolgari mnogo čitajo. Npoved: vpliv osebnih življenjskih pogojev in nacionalnih momentov je v tem, da je dolgo in žalostno suženstvo Polumescu, ki je pet stoletij zapiral bolgarski narod pred civiliziranim svetom, vzbudilo v njegovi duši ljubezen do lastnega jezika in do lastne narodne poezije, teh edinih pribeževališč duha, edinega preostalega elementa narodne zavesti, edine veri med preteklostjo in sedanjostjo, med sedanjost-

jo in bodočnostjo. In ta ljubezen je storila iz slovenske prozodije oržje narodnega osvobodjevanja, dosti prej nego je sregovoril naš.

Eden najznačilnejših elementov, sila važna za blagodejno razširjenost ljudske prosvete med Bolgari, je nametna in predudarna narodna institucija, ki poteka še iz zadnjih let političnega suženstva. Ta institucija je bila v največji meri udeležena v patriotični vzgoji ljudstva in v njegovih pripravah za osvoboditev naroda: ona se je močno razvila, razširila in izpolnila v svobodi in tvoril poslej ob boju šole in cerkve eno največjih moralnih in duhovnih sil vsega naroda. Je to tako zvano »čitalište«. Čitalište pomeni etimološko kraj, kjer se čita, kraj, ki je namenjen čitanju, torej čitalnica. Čitalnica je dvorana — čisto lokal in več uranami. — v katerem je poleg mliz in stlov majhna knjižnica. Po navadi imajo tu še večjo ali manjšo dvorano z gledališkim odrom in s sedeži ali celo z ložami za občinstvo.

V teh »čitalnicah« prireajo kdaj na kdaj kinematografske ali gledališke predstave (komedije, opere, celo opere), ki jih izvajajo domači diletantje: tu so tudi razna predavanja. Le-ta po ponavadi povjerljavi profesorjem, književnikom, novinarjem ali dijakom za vse mogoče pomenke znanja (od narodne do tuje književnosti, od umetnosti do eksaktnih ved itd.). Predavatelji prihajajo iz orestolnice ali iz kakšnega drugega, manjšega kulturnega središča in se bavijo z bolj ali manj splošnimi kulturnimi temi, vsak po svoji posebni kompetenci. Bolgar-ki pesniki in pisatelji večkrat čitajo v teh čitalnicah svoja lastna dela.

V knjižnici so knjige, revije in razni kulturni časniki, ki jih dobivajo v dar ali pa kupujejo, kolikor pač dopuščajo skrom-

Domače vesti

O domovini in domovinski ljubezni

O tem smo čitali te dni v švicarskem listu »Journal de Genève« nekaj aktualnih misli, ki veljajo menda za vse kraje in ljudi, vsaj v Evropi, in ki jih zato posnemamo tudi za naše čitatelje, ker jim ne bo težko presaditi teh misli na naša tla, saj so vzete iz vsakdanjega življenja:

»Patriotizem, domovinska ljubezen, je čudovita krepost. Vendar, kakor vse kreposti, se zelo lahko prilagodi napakam in pomanjkljivostim vsakega poedince. Tako smatrajo nekateri patriotje narod kot osebo, ki da ima svojo voljo in svoje narodne interese. To bi bilo zelo lepo, ko ne bi ti interesi pregoščili in le preveč natančno odgovarjali interesom in volji ljudi, ki tako mislijo.

Državo tvorijo poedinci, toda vsak poedinec zase, četudi razširi svoj krog na svoje prijatelje in pristaje, še ne tvori države. Zasebne prednosti se ne spremenijo v skupno dobro samo zato, ker se dvignejo v abstraktnosti ali pa obdajo s kakim sijajno in zvenčeno prispevajo ter z drgetanjem v grlu. Ako nam narod zares obstaja in drugim vsili nujnost svojega obstanka, mora tvoriti vsekakor več kakor samo vsoto ugodnosti in profitov. Potrebno je, da je njegov resnični interes nad osebnimi spori skratka, da vloga, ki naj jo narod izvršuje v svetu, daleč presega ono, ki bi si hotel na njegove stroške odrediti ta ali oni izmed njegovih poedincev.

Ako temu ni tako, ako domovina v naših mislih ni nad nami, da bi lahko živela preko nas, ako je samo last te ali one kaste ali katerega mogočnika po bogastvu ali številu, kakšno naj bo naše spoštovanje do nje? In s kakšno upravičenostjo bi smeli v imenu domovine pobijati one, ki glede nje ne mislijo kakor vi, ki pa se, prav kar, vi, tudi oni lahko imenujejo njeni otroci? Izogibljamo se torej temu, da bi se ob vsaki priliki posluževali pojmov, ki bi jim morali sami služiti. In ne iščimo, da bi živeli na stroške domovine, ako nečemo na lastno škodo nekega dne spoznati, da brez nje ne moremo živeti.

Gotovo ste, dragi čitatelji, prepričani z nami, da so te besede švicarskega lista napisane ne le za Švico, temveč za vse kraje in ljudi in še prav posebno za — nas...

**Preproge
Zavese
Tapetno
blago**

LINOLEJ

MANUFAKTURA
F. K. S. **SOUVAN**
LJUBLJANA
MESTNI TRG 24

Službeni list dravske banovine objavlja v številu 67 od dne 21. avgusta; uredbi o spremembi uredbe o jugoslovenskem portfelju bivšega »Feniksa«, družbe za življenjsko zavarovanje na Dunaju, z vsemi njenimi spremembami in dopolnitvami; uredbi o dopolnitvi zakona o ureditvi agrarnih odnosov v prejšnjih kraljinah Južne Srbije in Črne gore; naredbo ministrstva za vojsko in mornarico o pomožni vojski državne obrambe; navodilo za izvrševanje uredbe o proračunskih dvanajstih na mesec avgust-december 1940 in januar-marec 1941 in o naknadnih in izrednih kreditih k proračunskim dvanajstih; odločbo o činu raznih šol in tečajev; prepoved izdelovanja gumijevih predmetov; o proviziji trgovcem z drvmi na debelo; banovo odločbo o sezonskem veterinarskem pregledu klavne živine, mesa in mesnih izdelkov ter zgraditvi javnih klavnic oz. oprem večjih klavnic z laboratoriji ter razne objave iz »Službenih novic«.

Javna zahvala. Smatram za svojo dolžnost, da se javno zahvalim g. šefu-primariju docentu dr. Ivanu Matku za izredno požrtvovalno zdravljenje, a g. primariju dr. O. Bajcu za vzorno uspešno težko operacijo. Lepa hvala obema gospodoma tudi

Odvrtno je potenje v koraku. Gregoričev »Borovna« pomaga. Zahtevajte brezplačen vzorec v drogeriji Gregorič, Ljubljana, Prešernova.

na sredstva, s katerimi razpolaga sama knjižnica. Med knjigami opazil poleg romanov in lirskih zbirk zadozovinske ali pravne razprave, jezikoslovne priročnike, enciklopedije i. t. d. Tu najdeš vsi tudi tuja dela v prevodih ali celo v izvornem besedilu. Seveda pa prevladujejo bolgarske literarne knjige.

Taka »čitališča« se nahajajo po vsej deželi, celo v planinskih vaseh. Obstajala so že pred osvoboditvijo (med l. 1870 in 1878) po širni Bolgariji. Samo v letih 1908 do 1912 se je njih število podvojilo. Danes jih je več kakor dva tisoč in so po veliki večini plod zasebne izpodbe. Združena so v veliko nacionalno zvezo, ki ima namen jih podpreti in usmerjati ter nadzorovati njih delovanje za ljudsko prosveto.

V veliki večini podeželskih krajev jih ne poznamo, da je največ čitalnic v majhnih mestih, v tržih in oddaljenih, siromašnih, primitivnih vaseh) so »čitališča« edina ognjišča duhovnega življenja v vsem kraju, edin svetilnik, edino razvedrilo, edin način, da se ljudje dvignejo nad raven bednega vsakdanjega življenja: edini vir skupne kulture.

Bolgarji se zavedajo velike vrednosti svojih »čitališč«, jih ljubijo in so nanje po pravici ponosni. Vlada, občine in zasebni ki skušajo ustreči in podpreti to koristno akcijo in pospešujejo nje stalno rast ne samo s tem, da prispevajo k razvoju knjižnic in predavateljskih večerov, marveč tudi tako, da jim čisto dajejo znatna sredstva, nasis pri tem žrtvujejo na škodo ostalega svojega proračuna, za zgradbo prostorov, ki imajo neredno obseg in vnanost najlepših modernih zgradb in sicer celo v najboljših preprostih in siromašnih seliških. Toda »čitališče« je Boltozar prav kakor šola svetlišče: svetlišče njihove narodne duše, tempelje ljudske kulture.

za vso v vsem izkazano mi veliko ljubeznivost. Ljubljana, 21. 8. 1940. Prof. dr. R. Nahtigal. (—)

* **Odprite spominske plošče in reliefa pisatelju Janku Kersniku.** V nedeljo, 25. t. m. bo ob 10. uri dopoldne na Brdu pri Lukovici odprte spominske plošče ter reliefa pisatelju Janku Kersniku. Govorila bosta prof. France Koblar in pisatelj F. S. Finžgar. Občinstvo opozarjamo na ugodne zveze z avtobusom Poslužite se na lahko tudi vlaka in združite proslavo z lepim izletom.

FOTO APARATI
VSEH SVETOVNIH ZNAMK

NAJNIŽJE CENE! CENIKI GRATIS!

DRUGERIJA KANC

ŽIDOVSKA UL. LJUBLJANA
MARIBOR

* **1000 novih šoferjev v Beogradu.** Avto-klub v Beogradu je priredil pred dvema letoma prvi javni brezplačni šoferski tečaj. Letos 15. septembra bo že osmi tečaj. Skozi sedem tečajev je šlo 850 kandidatorov. Veliko število slušateljev je položilo šoferski izpit z odličnim uspehom. Tečaje obiskujejo pripadniki vseh slojev in poklicev, moški in ženske. Posebno radi se prijavljajo za šoferski tečaj poljedelski in drugi delavci, ker jim šoferski izpit omogoča vojaško službo v motoriziranih enotah. Nekaj vojaški odličnik je izjavil, da potrebujemo najmanj 10.000 šoferjev iz Avto-kluba. Poleg šole v Beogradu so tudi šoferski tečaji v Novem Sadu in v zadnjem času tudi v Sarajevu.

Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc Jožefove grenčice.

* **Polmilijska kazen za zemunskega mesarja.** V klavnic zemunskega mesarja Stefana Schwarza so klali živino za izvoz. Ta tržnica je v kratkem času odposlala čez mejo ogromne količine zaklane živine, pri čem pa se je izogibala kontrole oblasti uad delom in izplačevanjem taks. Mesarji so začeli napadati Schwarza in pred dnevi je predsednik beogradske občine izdal odlok, po katerem mora Schwarz plačati 1.539.414 din kazni zaradi neplačanih taks. — Pred sreskim sodiščem v Baru pa se je moral zagovarjati zaradi navijanja cen trgovcev iz Starega Bara, Cazin Havelić. V njegovih skladiščih so našli ogromne količine neprijavljene koruze, ki jo je Havelić prodajal kmetom po visoki ceni. Havelić je bil obsojen na 50.000 din denarne kazni in tri mesece zapora.

Vlasci kis za vlaganje sočivja priznajo dober liter Din 4.— prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ul.

* **Velika grafična razstava v Zagrebu.** Zagrebška organizacija grafikov slavi leto 70-letnico ostoja. V proslavo tega visokega jubileja bo priredila v začetku septembra teden grafikov z raznimi kulturnimi prireditvami. V okviru grafičnega tedna bodo v nedeljo 1. septembra v prostorih Hrvatskega glasbenega zavoda odprli veliko grafično razstavo.

* **Zasledovan po 16 letih.** V Sarajevu se je pred dnevi nenadoma pojavil Savo Trparić, ki je leta 1924. ubil raznašalca denarja Petka in mu odvzel vse denar, ki ga je imel Petek pri sebi. Trparića so po dolgem iskanju zasledili in prišli. Bil je obsojen na smrt, potem pomilovan in znova obsojen na 15 let robije. Ko je prejel kazni, je zopet prišel v Sarajevo, kjer je izropal najprej neko cerkev, potem pa je napadel šefa kriminalnega oddelka. Ču-belica-Trparića so potem poslali na opazovalni oddelk, od tu pa v beogradsko duševno bolnico na zdravljenje. Pred kratkim so ga izpustili iz bolnišnice in Trparić je prišel v Sarajevo, da bi vložil revizijski proces, v katerem je bil obsojen. Ker je še vedno duševno neuravnotežen, ga policija zasleduje.

* **Rekord.** V »Politiki« čitamo o higien-skih razmerah po kopalskih naseljih naslednje besede: V nekem hotelu na reki Ibru je kuhanje na pokvarjeni masti in zastrupljanje s hrano nekaj povsem vsakdanjega. Tako se je zastrupil tudi sin neke gospe, ki je prišla v ta hotel. Lastnik hotela je na pritožbo o pokvarjeni hrani prisilil natakark, da so jedli isto hrano in potem izjavili,

da jim ni nič hudega. Potem se je obregnil ob gospo, naj ga toži, če ima dokaze. In brez dokazov se je gospa, ki je soprega nekega generala, morala preseliti iz kopalnice.

* **Delo na Golniku napreduje.** V nedav-nem kratkem poročilu z Golnika je bilo navedeno, da na dveh stavbah, ki se gradita kot depandansi h golniškemu zdravilišču, dela ne napredujejo in da ni znano, kdaj bosta mogli biti zgradbi dokončno izročeni svojemu namenu. Obistana uprava bolniškega fonda pri direktiji državnih železnic v Ljubljani nam je zdaj sporočila, da so dela na stavbi, ki jo gradi bolniški fond za državno prometno osebje v polnem teku in je upati, da bo stavba že letos popolnoma dograjena.

u— **Vsi člani opere** so naprošeni, da se udeležijo maše zadušnice za pokojnim Francem Kavčičem v petek 23. t. m. ob 7. uri v franciskanski cerkvi.

* **Dijaški dom** Kočevje sprejema gojen-ce od I. do vstevši VII. razreda kočevske državne realne gimnazije v palačo I. pod novim gospodinjstvom. Odlična oskrba za namena, proforsko nadzorstvo poostre-no. Oskrbnina 6.000 din šolskoletno. Prospek-ti na željo. (—)

* **Christofov učni zavod, Ljubljana.** Do-mobranska c. 15. (Telefon 43-82). Prijave novih učencev in učenek za šolsko leto 1940/41 se že sprejemajo pisмено ali osebo-no v pisarni. Ravnateljstvo je izdalo za Enoletni trgovski tečaj (pravica javnosti) nove ilustrirane propekte, ki jih pošlje na željo vsakomur brezplačno. Interesenti pi-šite po prospekt in šolsko izvestje. (—)

* **Dom na Polževem** vabi izletnike, av-tomobiliste in motociklistične izletnike in letovištarje. Dnevna oskrba je 50 din. Te-lefon: Višnja gora 1. (—)

* **Očenaš na koruznem zrnu.** Neki na-rednik v Sarajevu je pred dnevi napisal na koruzno zrno očenaš. Zanimiva no-vice je prišla na uho nekemu sarajevske-mu uradniku, ki je takoj sklenil »potokit« narednika. Vzel je koruzno zrno in se drobnejši črkami napisal nanj dva očenaša. Potrežljiv uradnik se je tako iz-vežbal v drobnopisu, da je na šest kvad-ratnih centimetrov napisal 25krat očenaš.

* **Za tisočak je prodal nezvesto ženo.** Pred dvema letoma se je 21letni kmečki sin Tomo Sedak iz vasi Mača pri Varaž-dinu oženil z vaško lepoticco 17letno Dra-gico Rihtaričevco. Izprva je bil njun zakon srečen. Ko pa je mož moral k vojakom, je mladi ženi postalo dolgčas in je šla služ-it v Marjjo Bistvo. Ko je mož izvedel za ženin podvig, se je vrnil na dopust, toda žena ga je pomirila in ostala še nadalje v službi. Te dni se je mož zopet vrnil na dopust in prišel po svojo ženo. Lepa Dra-gica pa je izjavila, da on ni več njen mož in ni hotela z njim. Slednji sta se pobo-tala z dragičnim gospodarjem. Prevarani mož je dobil za svojo ženo 1000 din, ki jih je še isto noč zapil. Dragica pa je zapu-stila moža in delodajalca in se odpravila v Beograd za novimi dogodivščinami.

* **Grozovit umor bogatega trgovca.** V torek jutraj so našli Lazarja Zoriča, uglednega posestnika iz Hrvoljvina pri Bjelovaru mrtvega in v mlaki krvi v nje-govi postelji. Zorič je bil na obisku pri svoji ženi in se je v torek zvečer vrnil do-mov, kjer je ostal vso noč sam. Ko se je proti jutru vrnil iz Bjelovara Zoričev sluga, je našel gospodarja v postelji, z zeva-jočo rano na ustih in licu. Razbojnik, ki ga je bil napadel ponoči, mu je zarinil ve-lik nož v usta. V hiši ni bilo nobenega sle-du o ropu. V omari je ležalo nedotaknjnih 18.000 dinarjev in domnevalo, da ne gre za roparski umor, temveč za masčevanje iz bogvekakšnega vzroka. Pokojnik je bil med vaščani zelo priljubljen zaradi mirne-ga značaja. Morila še niso zasledili.

* **Smrtna nesreča biciklist.** V torek je prišlo na cesti Karlovac—Zagreb do hude prometne nesreče, ki je zahtevala življen-je 30letnega Stjepana Matijevića. Po največjem nallivu se je po tej cesti vozil s Hrvatskega Primorja proti Zagrebu od-vednik dr. Rešid Kurtagić. Ko je privozil do illova, je zagledal pred sabo kmečki voz in je zapeljal na rob ceste, da bi se ga voz laže izognil. Tisti trenutek je za vozom privozil Matijević, ki je imel zara-di hudega nalliva sklonjeno glavo, in ni vi-del ne voza, ne avtomobila. Še naslednji trenutek je Matijević z vso naglico pri-letel na avto. Padel je na prednji del avta in razbil šofersko steklo, potem pa je pri-letel na cesto in tam obležal v mlaki kr-vi. Istočasno se je tudi avto prevrnil v ja-rek in Kurtagić je dobil praske po obra-zu. Ko so prihiteli reševalci, je bil Mati-jević že mrtev.

* **Prerokovanje požar urešnic.** Bosanec Husa Gušić si je bil pred kratkim posta-vil ob svojem parnem mlinu še žago. Najel je monterja Alojza Štrblja, da mu je po-magal pri postavljanju žage. Pred kakimi desetimi dnevi se je monterjeva žena hudo spila s Huso in mu prerokovala, da bo iz-gubil mlin in žago. Nekaj dni potem mu

je odpovedal službo monter in se s ženo odšel. Še leto noč je v mlinu nastal požar in Husi je zgorelo vse, kar je imel. Škoda znaša okoli 250.000 din. Zavarovano ni bilo nič. Monter in žena sta že v preiskoval-nem zaporu.

* **Pustolovsko življenje Mustafa Krilasa.** Mustafa Krilasi je bil hlapec velikega ru-skega pisatelja Tolstojta. Štiri leta je pre-živel na Jasni Poljani. Mustafa ni nikoli hodil v šolo, vendar govori danes 14 jezi-kov, saj je 56 let živel izven domovine. Ko je bil star tri leta, ga je oče, kmet iz vasi Gunjanov blizu Fojnice, odvedel v Belgijo. Pozneje ga je zanesla pot v Tur-cijo, Grčijo, na Japonsko in Kitajsko, bil je v Indiji in v Rusiji, nato pa je postal tolmač tujih jezikov in med svetovno voj-no je bil narednik vodnik v angleški vojski. Pred nekaj meseci se je vrnil v do-movino in bo svoje stare dni preživel v Zagrebu.

Iz Ljubljane

u— **Pomembna selitev.** Z obsežnimi skla-dovnicami zelo redkih in dragocenih knjig in publikacij, ki jih hrani državna študij-ska knjižnica na Poljanski cesti, kjer ima svoje prostore II. državna gimnazija, se bodo v kratkem selili v novo zgrajeno pa-laoč Univerzitetne knjižnice poleg Novi-narskega doma v Gosposki ulici. Selitev bo samo delna, ker bo knjižnica obratovala še nemoteno dalje v starih prostorih. Ofi-ciorna otvoritev Univerzitetne knjižnice je določena na Vidov dan. Njena notranja oprema je polagoma napreduje, ker je za-ostalo še več predmetov, naročenih v Nem-ciji in ki pri današnjih časih zelo počasi prihajajo k nam in je treba dobavitelja stalno drezati. Tudi nekaj finih, preciznih del v notranjščini zgradbe še ni dovršenih, za kar bo treba še precej časa. Kamnita, oklesana ograja v prednjem parku Vegove ulice kaže že zdaj pravo, dokončno lice in napravlja na gledalca ugoden vtis. Pribiti pa je treba pri tem, da so se prvotni načrti za ta park nekajkrat izpreminjali, dokler ni obveljal nazadnje sedanji, na katerega je pristal tudi projektant arhi-tekt Plečnik. Tako imenovani rimski zide so v jedru pustili še nedotaknjeni, a pre-krit bo z zeleno ruševino, da ne bo kazal reber. Na spodnjo kamnito ograjo so po-stavili še drugo, istotako izklesano, da bo še trdnje odlepala to starinsko ostalino, obenem pa varovala pred vandalizmom razposajene mladine. Tik med palačo in parkom bo izpeljana široka asfaltirana prehodna pot, ki bo omogočala dohod z obeh strani. Vhod v knjižnico bo namreč tudi z Vegove ulice, zato bodo morali iz do sedaj že napravljenega okna izbiti še toliko prostora, da bo služil za nova vhod-na vrata.

Primarij dr. JEŠE zopet redno ordinira

u— **Sodni tolmač** dvorni svetnik v p. Mihael Gabričelić se je preselil v Cigale-tovo ulico št. 3/II zraven sodne palače. Uraduje od 9. do 14. ure. (—)

u— **Pevski zbor Glasbene Matice Ljub-ljanske** prične z rednimi vajami za novo koncertno sezono v torek, 3. septembra ob 20. uri. Dobre nove pevke in pevci naj se zglase k vpisu 2. in 3. septembra med 18. in 19. uro v sejni sobi št. 6 v Vegovi uli-ci. Vse dosedanje pevke in pevci naj se udeležijo tudi pevskih vaj združenih meš-nih zborov, ki bodo drevi ob 20. uri za žens-ke, jutri pa za moške glasove. — Odbor.

u— **Štiri službena mesta** bñnovinskih o-starjev so razpisana pri okrajnem cestnem odboru v Ljubljani, kjer je treba vložiti prošnje najpozneje do 10. septembra.

u— **V nedeljo s Putnikom na Jezersko.** (—)

u— **Popolnansko dostavo pisemskih po-šilk** bo pričela spet vršiti pošta Ljubljana 1. redno vsak dan v ponedeljek 26. avgu-sta t. l. — Upravnik.

u— **Sentjakovski trg** bo od četrta, 22. avgusta, dalje zaprt za vozni promet za-radi utrjevanja cestišča. Delo bo trajalo približno 15 dni, ako bo vreme ugodno.

u— **Sokolsko društvo Ljubljana-Sis»a in Društvo za zgradbo Sokolskega doma v Šiški** vabi na tradicionalno Komarjevo ve-selico, ki bo v nedeljo 25. t. m. na telovadi-šču v Šiški. V primeru slabega vremena bo prireditve v vseh prostorih Sokolskega doma. Ples bo v veliki dvorani. Mnogo za-bave: Maček v vreči, šaljiva pošta, meta-nje žoge v koš, streljanje z lokom in še marsikaj. Začetek bo ob 16. uri. Zdravo!

u— **Za kuharski tečaj za boljše kuho** se sprejemajo prijave pri Zvezi gospodin-j-skih pomočnic, Wolfova 10. Dobrih samo-stojnih kuharic vedno primanjkuje. Le pri kuharskem tečaju dobite dovolj vpogleda in prakse, ki jo vsaka kuharica nujno po-trebuje. Denar, ki ga izdate za poklicno izobrazbo, se kmalu stoodstotno obrestuje in ga ni mogoče zapraviti. Priglasite se čimprej! (—)

u— **Ribarsko društvo v Ljubljani** priredi v nedeljo 25. t. m. izlet v Borovnico. Od-hod iz Ljubljane ob 13.45. Člani in po njih vpeljani gostje se vrnijo vabijo. (—)

u— **V počaščenje spomina** svojega čla-na pokojnega Josipa Rusa je daroval kegla-ški klub restavracije Klemenčič 100 din za sirote društvu »Skrb za mladino«.

u— **V nedeljo s Putnikom na Jezersko.** (—)

u— **Ljubljanske in okoliške pevke** in pevce obveščamo, da se vršita ta teden še dve deljeni pevski vaji, in sicer v četrtek za oba ženska glasova, v petek za moška glasova, obakrat ob 20. uri v Hudačovi pevski dvorani Glasbene Matice. Skupne vaje vseh glasov ta teden tedaj ne bo, marveč bo šele drugi teden. — Župna upra-va.

u— **Na nož se je nasadil.** V bolnico so pripeljali 15letnega nezvestnega posest-nikovega sina Viktorja Bezga iz Rakitne pri Ljubljani. Fant se je doma igral z no-žem in po nesreči padel ter se dobesedno nasadil na nož in si prepral trebuh. V bolnici so mu zvežajo rano na trebuhu zašili, vendar je njegovo stanje še zelo resno.

u— **Naknadni pregled motornih vozil,** ki služijo javnemu prometu (avtobusi, av-totaksiji) bo za drugo polletje v Ljubljani na Bregu št. 20, dohod z Novega trga, dne 24. avgusta 1940 od 8. do 10. ure. Pri te priliki bodo pregledana tudi druga motorna vozila, ki letos iz kakršnega koli raz-loga še niso bila pregledana odnosno odo-brena za promet v letu 1940. Ker je dovo-ljeno obratovati samo s pregledanim in za promet odobrenim vozilom, opozarja upra-va policije eventualne zamudnike na po-sledice.

razstavljajo v Ljubljani Deržaj, Jakac, Pavlovce

V »Salonu Kost«, v pasaji nebotičnika, razstavljajo svoja dela (olja, paste, akva-rele in perorisbe) trije naši znani likovni umetniki, t. j. France Pavlovce, Božidar Jakac in Edo Deržaj.

France Pavlovce, naš priznani krajinar, ima razstavljenih troje olj — dva motiva iz Gornjovir in Vrtnice. Pavlovce raste od leta do leta in po vsej pravici lahko trdi-mo, da zavzema najodličnejše mesto med mlajšimi likovni umetniki.

Božidar Jakac je mojster v pastelu. Nje-govi kizolci in Dozorelo žito vzbujajo ve-liko pozornost in ni se čuditi, da je promet pred izložbenimi okni od dne do dne večji.

Edo Deržaj je ljubljence naših planin-cev. Razstavlja olja, akvarele in perorisbe. Izredno krepak je »Triglav z rožami«, ka-rakteristični pa so »Krokusi« — motiv z Velike planine.

Dela navedenih naših likovnih umetni-kov bodo razstavljena do konca tega me-sca. Ogled mojstrovini najtopleje priporo-čamo.

Veri Milost v spomin

Bilo je 19. avgusta pred letom dni. Vroče sobotno popoldne se je razboho-tilo v vsej svoji krasoti. Močan veter je zavel preko razgibane poljane. Ponosen hrast šišenskega hriba se je zamajal in tu-robno zašumel. Bujno cvetje je zdrhtelo.

Gluha tihoča vsenaokoli življenje pa si utira svojo pot. Dopolnjeno je. Tudi po-slednji dih. Utonila je poslednja solza. Za-stalo, izkrcavalo je srce, onemelo za veko-maj.

Veral Kloniti si morala, ukazu božjemu sledeč, in doprinesiti strašno žrtev neizpros-ne ločitve, še preden si dala življenje no-vemu bitju. Nisi čutila, nisi videla, nisi si-laš več prvega krika diže hčerke Ma-rijevere.

Veral Nebesna sinjina tvojih oči se je razila v njenih Pravičja govori: Ko je Gospod Bog dajal imena posameznim cvet-licam, se je ponižno dvigala, skrita ob bre-gu žuborečega potoka skromna cvetka z nebesno sinjino oči in trepetaje septela — spomni se tudi mene. Bog se je ozrl na njo, rekoč: — bodi spominčica! In kadar pride ura ločitve dveh sorodnih duš, bodi tvoja nebesna sinjina v tolažbi in svetel opomin, da se vidimo nad zvezdami.

Veral Ni te več med nami. Tudi največ-ja človeška ljubezen, vsa znanost in oni človečanski čut — ohranitve življenja — te niso mogli rešiti. Odsli si... tja, kjer ni solza ne ran. Le večni, sladek sen. Mir, sveti mir, popolnoma v skladu s tvojo no-tranjostjo.

Nazadnje popotnik le zaspi (Q. Hora-tius Flaccus).

Mačič Osredkarjeva

Šolstvo

5— **Vpisovanje na III. drž. realni gim-naziji v Ljubljani.** V I. razred se bodo vpisovali učenci v ravnateljstvu pisarni 2. septembra dopoldne za začetne črke A—H, popoldne od I—L, dne 3. septembra pa za črke M—S dopoldne, popoldne pa od črke T—Z. Prvošolci morajo prinesiti s seboj poleg drugih prepisanih listin tudi izpisevalco o dovršeni ljudski šoli z opom-bi o uspešno opravljenem sprejemnem iz-pitu. — Vpisovanje lamskih učencev bo dne 2. septembra ob 8. po razporedu, ki visi v šolski avli. — Vpisovanje učencev s tujih zavodov bo dne 4. septembra v ravnateljstvu pisarni, in sicer samo dopol-dne. Ker je zavod že tako prenapolnjen, se bodo sprejemali učenci s tujih zavodov le v izjemnih primerih. — Pri vpisu je treb plačati šolnino (nad 800 din davka!), daj 20 za zdravstveni fond, din 10 za dijaški knjižnični in din 10 za zbirke. Kolek dij 50 prinese vsak učenec šole prvi dan pouka obenem s prijavo, ki ju bo prej dobil pri g. razredniku. Kdor ne bo pri-nesel vseh listin in plačal vseh pristojbin, se ne bo mogel vpisati. — Začetna služba božja bo dne 14. septembra ob 8. v cerkvi Sv. Cirila in Metoda, redni pouk pa se prične dne 16. septembra ob 8. oziroma popoldne ob 13.50. Ravnateljstvo.

6— **Začetek šolskega leta na drž. realni gimnaziji v Novem mestu.** Popravni izpiti bodo 26. avgusta za oba prva in oba druga razreda ter za III. a razred, 27. avgusta za ostale razrede. Popravni nižji tečajni izpit bo 29. avgusta, popravni višji tečajni izpit 30. in 31. avgusta. Naknadni sprejemni izpiti bodo 30. avgusta, dopolnilni izpiti 31. avgusta. Pričetek vsakokrat ob osmih. Privatni učenci delajo obenem z rednimi. Vpisovanje bo 2. septembra za IV.—VIII. razred, 3. septembra za I.—III. razred. Pričetek ob osmih, pri dopolnilnih izpi-tih ob treh popoldne. Vpisovanje učencev z drugih zavodov bo 4. septembra od 10. do 12. Vsa potrebna navodila imajo učenci v letnem poročilu za 1939/40; objavlje-na so pa tudi na oglasni deski. Otvoritve-na služba božja bo 10. septembra ob osmih v franciskanski cerkvi. Takoj po maši se bodo zbrali vsi učenci v učilnicah.

8— **Na državni klasični gimnaziji v Ma-riboru** bodo izpiti v naslednjem redu: niž-ji tečajni izpit in pismeni višji tečajni izpit 27. t. m. ob 8. uri. Ustni višji tečajni izpit dne 28. t. m. ob 8. uri. Drugi po-pravni izpiti bodo 29. in 30. po vrstnem redu. Sprejemni izpit za I. razred smejo pncnavljati učenci, ki so bili v juniju od-klonjeni, in takl, ki zaradi bolezni v ju-niju niso mogli delati izpita. Slednji mo-raj to izpričati z zdravniškim potrdilom. Izpit bo 28. t. m. ob 10. uri. Vpisovanje za I. razred bo dne 4. septembra od 8. do 11. za ostale razrede pa 2. in 3. sept. Vsakdo naj si preskrbi za vpis potrebne listine, ker se brez teh ne bo mogel vpi-sati. Otvoritvena služba božja bo 13. sept. ob osmih v Alojziji cerkvi.

u— **Vpisovanje v šolo Glasbene Matice** ljubljanske se bo vršilo v dneh od 2. do 5. septembra dnečno od 9. do 12. in od 15. do 17. ure v pisarni Glasbene Matice, Vegova ulica št. 7/. Z novim šolskim letom bo do-bila šola Glasbene Matice nov učni načrt, nove oddelke v teku desetletnega šolanja in odredbo, da bo za prestop v višji odde-lek vedno potreben komisijski izpit. Od-bor je določil tudi, da bodo imeli v bodoče gojenci violinskega oddelka več pouka, ka-kor pa do sedaj. Na šoli se bo poučevali poleg klavirja in violine petje, orkestrski instrumenti in vsi teoretični predmeti. (—)

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

INSERIRAJTE V »JUTRU«

Iz Celja

e — Po desetem kolu amaterskega turnirja. Do konca turnirja je še sedem kol Pet tekmovalcev je na vrhu tabele; vsi so resni kandidati za prvo mesto. Odločilen vpliv za prvo mesto bo verjetno imel izid prekinjene partije Berner - Sorli. Berner je dosedaj edini neporaženi igralec. Če se Sorliju ne posreči premagati ga, bo verjetno stal nepremagan na tem turnirju. Stanje po 10. kolu: Subarić, Jerman 7½, Berner, Sorli 7 (1), Šiška 7, Smigovc 5½ (1), Drašić 5½, Gottlieb 5 (1), Milnar 5, Marek, Savić 4 (1), Mišura, Majstorović, Pavlovič, Popović 4, Medan 3, Grašer, Zuk 1½.

e — Premalo hmeljskih obiralcev! Iz vseh krajev Savinjske doline se čujejo pritožbe, da je letos število obiralcev mnogo premajhno. Gotovo je tudi v zvezi z današnjimi časi, ko je splošno pomanjkanje delovnih moči povsod po našem podeželju. Na drugi strani pa si obiralci, ali kakor jim po dolini pravijo »Dolenjci« izbirajo gospodarje in se selijo pak najrajši k takim, kjer je poleg dogovorjene meze tudi zadostna in dobra prehrana. Cene živlino in vsemu so narasle, občuti to reven hmeljski obiralec, ki si za prislužen denar hoče kupiti obleko za zimo, občuti pa tudi hmeljar v Savinjski dolini, ki ima povišane režeje s pridelovanjem hmelja, pa še danes ne more prav nič reči, kako bo drago pridelano in spravljeno blago letos prodal.

e — V visoki starosti 90 let je umrl večeraj zjutraj v Celju upokojeni celjski gimnazijski ravnatelj g. Klement Proft. Pokojni je prevzel leta 1901 po g. Petru Končniku mesto ravnatelja tedanje nemške gimnazije v Celju. Ob prevratu je bil upokojen ter je za njim prevzel začasno vodstvo zavoda tudi že umrli vladni svetnik Emilijan Lilek. Naj počiva v miru!

e — Maša pri planinskih postojankah. V nedeljo 25. t. m. ob 10. bo sv. maša pri Frišaufnem domu na Okrešlju, ki jo bo opravil novomestnik g. Roblek iz Solčave. Ob istem času bo mašno opravilo tudi pri Mozirski koči nad Mozirjem, kjer bo maševal g. župnik Sudič. Planince in domače prebivalstvo vabimo na izlete k imenovanim planinskim kočam.

e — Planinska slavnost ob otvoritvi in blagoslovitve nove poti iz Logarske doline na Ojstrico bo v nedeljo, 1. septembra. Na vrhu Ojstrice bo ta dan ob 11. sv. maša, ki jo bo daroval znani planinec župnik g. Lojze Sudič. K tej slavnosti bo vozil poseben avtobus v soboto zvečer iz Celja do Logarske doline. Prijave sprejema pisarna podružnice SPD v Celju, do 29. t. m.

e — Prvi hmeljski trgovci so se pojavili v Celju ter se govori o prvih cenah hmelja, ki se sučejo okrog 50 din.

e — Izpred sodišča. Po členu 4 zakona o zaščiti države je bila obsojena pred celjskim sodiščem 30letna Katarina Langhamerjeva iz okolice Vukovara v Hrvatski banovini na 3 mesece strogega zapor. Na 6 mesecev strogega zapor je bil obsojen 47letni Anton Zidar iz Anž pri Rogoški Slatini, ker je 1. junija letos napadel svojega brata in mu zadal več nevarnih poškodb.

Iz Maribora

a — Otvoritev predstava v novi gledališki sezoni bo znamenito Rostandovo dramsko delo »Cyrano de Bergerac«. Mariborski dramski ansambel že pridno študira to romantično igrano, katere vzporedno pričakuje mariborsko kulturno občinstvo, z velikim zanimanjem.

a — Petindvajsetletno maturo obhajajo učitelji, ki so leta 1915, maturirali na mariborskem učiteljsku v torko 27. t. m. Zberejo se pred kavarno Astorijo.

a — Muzejski vrtni urejujejo in dokončujejo ob vogalu Grajske ulice in Jugoslovenskega trga. Zamisel muzejskega vrta, ki

Glavna kolektura drž. razr. loterije »VRELEC SREČE«

ALOJZIJ PLANINŠEK,

LJUBLJANA, BEETHOVNOVA 14,

fajlja izid zbiranja z dne 21. avgusta 1940

V. razreda 40. kola:

DIN 60.000. — št. 3454

DIN 50.000. — št. 67769

DIN 20.000. — št. 24964 26760 77569

DIN 16.000. — št. 504 35190 72232

PO DIN 10.000. —

16367 26000 26146 29878 36271 43904 44183 58528 70209 71120 74260 77351

PO DIN 8.000. —

2142 9363 21814 32512 43799 50000 63833

65331 74346 87671 90415 96548

PO DIN 6.000. —

23725 39378 45050 46313 53444 67788 72328

75645 76032 81055 96069

PO DIN 5.000. —

1677 3446 6607 10165 11229 19770 27467

40762 51157 52873 70102 75224 81677 87015

91211

PO DIN 4.000. —

1149 2598 3630 3762 5883 5949 6801

8791 9091 24583 30186 32043 32784 37401

42596 45678 46566 53403 57661 63496 70853

71208 74204 76573 80523 81320 84807 92329

92840 94474 98384 99239

Nadalje je bilo izrebranih še veliko število dobitkov po din 1.000. —

Ker so bili dobitki javljeni telefonično eventualna pomota ni izključena.

Desetdnevno zbiranje V. razreda v Beogradu je končano. Prihodnje zbiranje se bo pričelo dne 26. avgusta v Nišu in bo trajalo do 7. septembra, kjer bodo izrebrane tudi milijonske premije.

Cele in četrtinske srečke so Vam še na razpolago.

Vsi oni, ki so zadeli v kolekturi »Vrelec sreče« naj srečke takoj predložijo v izplačilo.

bo vsakomur in ob vsakem času dostopen, je zelo posrečena in združuje načelo znanega okusa in arhaične preprostosti.

a — Lep uspeh »Dravev« v Limbušu. Požrtvovalni pevci »Dravev« so priredili pod vodstvom svojega neutrudnega zborovodje g. Albina Horvata lepo uspel koncert narodnih in umetnih pesmi v polno zasadenem Sokolskem domu v Limbušu. Pevci so bili za ubrano petje deležni prisrčnega odobravanja. Med sporedom sta prisrčno pozdravila pevce starosta limbuškega Sokola g. Turnšek in predsednik ruskega pevskega zbora g. Požar. Pri izvajanju slikovitega pevskega sporeda so se odlikovali poleg zborovega okteta solisti Malovrh, Sterle in Pečnik.

a — Slovenjgoriški pridelki gniyejo zaradi dežja. Zaradi deževja gniyejo zlasti po Slovenskih goricah razni poljski pridelki. Predvsem so prizadeta polja v nižjih legah Pesniške doline, pa tudi ona, ki ležijo ob večjih potokih, kjer voda zmerno stoji. V zemlji je več ko polovica krompirja gnilega. Izkopani krompir dobi bele pike in prične tudi v suhih kletah takoj gniti. Sadje, pa tudi grozdje, odpada po hudih nalivih.

Gospodarstvo

Uredba o prometu s pšenico se mora strogo izvajati

Uredba o prometu s pšenico in o državnih intervencijah na tržišču pšenice, ki spada med prve ukrepe v smeri dirigiranega gospodarstva je pokazala po treh tednih neuspeh. V torko je moral Prizad sklicati konferenco, ki se je pečala z nevdzdržnim stanjem na tržišču pšenice.

Kakor je znano, predpisuje uredba o prometu s pšenico fiksne odkupne cene za pšenico. Površno besedilo uredb je dalo kmalu po njegovi objavi povod za razne govornice, češ da je z uredbi določena le minimalna cena, ne pa fiksna cena in da je dovoljeno plačevati tudi višje cene. V resnici pa je cena, ki je predpisana z uredbi, določena kot fiksna cena, le kazenske določbe so stilizirane slabo. S kaznjivo 1000 do 100.000 din in z zaporom do 6 mesecev se kanuje po uredbi oni trgovci ali predelovalci pšenice, ki bi plačali proizvajalcu nižjo ceno, kakor je določena z uredbi. Enaka kazen pa ni predpisana za onega trgovca ali predelovalca, ki bi plačal višjo ceno, temveč le za onega kmetovalca, trgovca ali predelovalca, ki bi zahteval višjo ceno. Trgovci ali mlinar se torej ne izpostavljajo kazni, če plača višjo ceno. V tem primeru zadene kazen le kmeta, ki zahteva višjo ceno, kar praktično nima mnogo pomena. Trgovci se izpostavljajo enaki kazni od 1000 do 100.000 din in zaporu do 6 mesecev le tedaj, če bi hotel po višji ceni kupljeno pšenico prodati po višji ceni, nego je predpisana z uredbi.

Ta pomanjkljivost kazenskih predpisov je imela za posledico, da se je razvila kupčija pod roko. Zakotni trgovci in mlinci so pričeli zaradi pomanjkanja blaga kupovati na trgu pšenico po višji ceni, nego je predpisana, medtem ko se pravi žitni trgovci, ki kupujejo pšenico zaradi prodaje po legalni poti, take kupčije ne morejo udeležiti glede na visoke kazni, ki so predpisane za onega, ki zahteva višjo ceno. Če bi uredba predpisovala, da se z enako kaznjivo kaznuje oni, ki kupuje pšenico po višji ceni, bi oblastva lahko takoj nastopila proti taki trgovini in ne bi prišlo do takšnega neuspeha letošnjega žitnega režima.

To pomanjkljivost uredb se izkoristili zlasti predstavniki žitornodnih pokrajin, ki so že v juliju postavili glede odkupne cene pretirane zahteve. Cena pšenici v Vojvodini je pod roko že znatno prekoračila oficijelno odkupno ceno in se ponekod plačuje pšenica po 300 din za metriski stot in še več. Čim so kmetovalci videli, da lahko v zakotni trgovini dosežejo višje cene, je seveda prenehala vsaka legalna ponudba na trgu in smo prišli v absurdni položaj, da nimamo moke v času, ko bi morala biti ponudba na trgu po novi letini preobilna. Zlasti mlinci so pričeli v stiski za pšenico kupovati blago po višji ceni, ker po uredbi ne zapadejo kazni, če plačajo višjo ceno; kaznjivo je le prodajanje pšenice po višji ceni, mlinci pa pšenice ne prodajajo, temveč le moko. Pač pa so prišli mlinci v stiske zaradi cene moki, ki je po uredbi o kontroli cen maksimirana.

Glede na izkušnje prvih tednov je nujno potrebno, da se prične uredba strogo izvajati in da oblastva z vso energijo zasleduje one, ki pod roko prodajajo pšenico po višjih cenah nego so določene z uredbi. Predvsem pa bi bilo potrebno pojasniti, da z uredbi predpisane cene niso minimalne temveč fiksne in da je prepovedano tako plačevanje nižjih cen kakor tudi višjih cen. Prav tako je treba nastopiti tudi proti onim, ki iznašajo govornice, češ da je z uredbi predpisana odkupna cena sisterna.

Nove neupravičene zahteve predstavnikov žitornodnih pokrajin

Torkova konferenca o Prizadu je znova pokazala, da hočejo predstavniki žitornodnih pokrajin za vsako ceno izsiliti povišanje odkupne cene. Kot glavni pobornik za povišanje odkupne cene je na konferenci nastopil kot predstavnik Zveze srbskih zemljoradniških zadrug g. Vojin Djordjević, ki je postavil zahtevo, da se odkupna cena poviša na 350 din. Na konferenci je prišlo do ostrih polemik zlasti med gosp. Djordjevićem in predstavniki hrvatskega gospodarstva, ki so zahtevali, da se upoštevajo interesi pasivnih krajev in onih siromakov, ki morajo drago kupovati žito in kruh. V tej zvezi so padali očitki na račun banovine Hrvatske glede jedilnega olja in glede prepovedi izvoza drv iz banovine Hrvatske (kakor smo že včeraj pojasnili, banska oblast v Zagrebu ni prepovedala izvoza drv, temveč je le rezervirala za potrebe banovine polovico produkcije). Predstavnik Zveze gospodarskih zadrug v Ljubljani je na konferenci pojasnil stališče Slovenije, ki mora na leto uvažati 12.000 vagonov pšenice in koruze.

Ze v torkovi zvezi imeli smo na tem mestu pojasniti, kako pretirane so kalkulacije vojvodinskih producentov, pokazali smo, da ima draginja pri nas svoj izvor predvsem v izredno visokih cenah žitu, kar ruši ravnotežje v naših socialno-gospodarskih razmerah. Prebivalstvo v žitu pasivnih krajev predstavlja tri četrtine prebi-

a — Dekletoe je utonilo v mlaki. V Rogoznici pri Sv. Rupertu je utonila v mlaki za hišo posestnika Petra Goloba triletna Jožica Zavrčeva, hčerka delavke.

a — Anglijski učitelj. V gostilni Mare Fifoltovo v Rošpohu so orožniki prijeli angleškega učitelja Burnetta Friderika Thomasa, ki je že lani prispel z letalom čez Italijo v Zagreb. Pozneje se je preselil v Varaždin in je zdaj prišel na izlet v Maribor. Orožniki so zadevo spordčili sreskemu načelstvu, kjer se je stvar pojasnila.

a — Iz policijske službe. Na službeno mesto g. Antona Pukišiča, ki je bil imenovan za poveljnika policijskih straž v Mariboru, je bil postavljen pri predstojništvu mestne policije v Mariboru g. Emil Kos, ki je doslej služboval v Ljubljani.

a — Skrivnostni streli. Ko sta šla za sební uradnik Janko Pahernik in sodnik Franc Vojgrinc iz Sv. Lenarta v Slovenskih goricah na sprehod proti Radehovi, so odjeknili iz bližine streli. Polno šiber se je vsipalo proti njima, k skrvi pa ju ni nobena zadela. Orožniki so skrivnostnemu strelcu že na sledu.

valstva vse naše države in se mora boriti za vsakdanji kruh pri naraščajoči draginji pravega, zaradi brezobzirnosti velikih vojvodinskih posestnikov, ki hočejo v današnjem času, ki vsem nalaga žrtve, izbiti za sebe čim več koristi. Nadalje smo poudarili, da se hudo mačuje popuščanje, ki so ga pokazali merodajni činitelji, ko so pristali na to, da je bila prvotna odkupna cena za staro pšenico, ki je znašala 230 din, povišana za novo pšenico na 250 din, kar je dalo vojvodinskim velikim posestnikom pogum za nove zahteve. Iz nerazumljive bojznosti pred preveliko ponudbo na trgu je bil brez potrebe preložen rok za plačilo prvega obroka zemljarine, češ da ne bi plačilo zemljarine sililo kmeta k preobilni ponudbi in prav tako je pogrešno, da uredba s premijami za pozejši prodajo sama navaja kmeta, da svojih presežkov ne prodaja, čeprav bi bilo v interesu naše prehrane, da pridejo ti presežki čim prej v roke Prizadu.

Kako so vprašanje odkupa uredili na Madžarskem

Če bi bili vsi ukrepi v zvezi z odkupom pšenice dobro premišljeni, ne bi imeli danes težko zaradi cene. Ze sedanja odkupna cena 250 din je izredno visoka. To nam zlasti potrjuje primer Madžarske. Na tudi razvoju cene na prekomorskih tržiščih. Na čiaški borzi je notirala ob koncu lanskega julija pšenica (za september) 61,5 centa za bušeli, letos pa 74,1 centa. Od lanskega leta je torej cena narasla le za okrog 21%. Madžarska, ki je imela že lani določeno fiksno odkupno ceno v višini 20 pengov, je to ceno letos povišala le na 23 pengov, torej za 15%. Pri nas pa je bila odkupna cena povišana od lanskeh 165 na 250 din, torej za 51%, pri čemer je treba uoštevati, da je bila že lanska odkupna cena 165 din izredno visoka in so se kmetije bali, da je ne bi Prizad znižal, zato so tako navalili z blagom. Ko je bila ob koncu lanskega junija določena odkupna cena za pšenico na 165 din, je znašala svetovna cena po liverpolski izvozni nariteli le 65,50 din in tudi danes je cena na prostem svetovnem trgu še vedno pod 100 din. Če bi pa sedaj zvišali ceno na 350 din za metriski stot, bi to pomenilo nasproti lanskemu že itak visoki odkupni ceni povišanje za 112%. Res je letos pšenice malo, toda ta okolnost ne daje zlasti v današnjih resnih časih, ko je treba napeti vse sile, da se prepreči nadaljnji val draginje žitornodnim pokrajinam, pravice, da bi brezobzirno izsiljevali. Obstoja namreč velika nevarnost, da se bo prihodnje leto s pšenico posejana površina pod vtisom sedanjih izredno visokih cen še povečala in da bomo imeli pri dobri letini obilen presežek, kar lahko postane za nas usodno. Če bo medtem končano vojno stanje in bo do pritiskov na trg ogromne zaloke neprimerno ceneiš prekomorske dežele, zlasti Kanada, ogromne neprodane zalozne pšenice, za katere ne najdemo kupcev.

Prav tako je treba uoštevati interese naše valute. Če bomo pristajali na pretirane zahteve proizvajalcev glede cene pšenice in ostalemu žitu, bo to sprožilo nov val draginje in bomo zaski v inflacijo, iz katere bo težko naiti izhoda.

Madžarski je brez težko uspelo pravilno urediti vprašanje odkupa žita. Čeprav je letošnja cena v primeru z lanske ceno odkupno ceno povišana le za 15%. Seveda pa je madžarska vlada v pravilni presoji situacije nekako zasledila vse presežke pšenice in ostalega žita in smelo pšenico kupovati po fiksno določeni ceni poleg državne odkupne ustanove Future le trgovci, ki so za to od ministrstva posebej pooblašeni. Madžarska uredba je predpisala dolžnost prijaviti zaloz ne samo za mlino in trgovce ter ostale osebe, ki imajo na zaloz preko 10 metriskih stotov, temveč tudi za vse večje posestnike, ki so morali poleg višnje pridelke vseh vrst žita prijaviti in dokazati tudi svojo lastno potrebo. Kontrolni organi madžarskega kmetijskega ministrstva imajo dalekosežne pravice v zvezi z ugotovitvijo pridelka in lahko pri izvrševanju svoje naloge, zlasti pri pregledovanju shramb za žito, uporabljajo tudi brahialno silo.

Potreba emerženih ukrepov

Kar je uspelo Madžarski, bi lahko uspelo tudi pri nas, saj imamo zlasti v Vojvodini podobne razmere. Kazenske določbe so v Madžarski miješje, pač pa je za trgovce, ki se ne bi držali predpisanih cen, predvidena kazen takolišnje stalnega odvzema obrtne pravice. Če bodo tudi naši merodajni činitelji pokazali dovolj nepostojljivosti in če se bodo odločili za enerzične ukrepe, do kmalu konec sedanjega izsiljevanja. Ko se bodo vojvodinski in ostali proizvajalci preričali, da je njihova kampaanja za nadaljnje povišanje cene brezuspešna, se bo v prav kratkem času pojavilo dovolj blaga na trgu. Končno naj merodajni činitelji upoštevajo še eno okolnost, namreč to, da bo letošnja letina koruze izredno obilna, če ne rekordna. Ko

bo prišla nova koruza na trg po nizki ceni, bo konzum draže pšenice moke občutno nazadoval, kakor smo to opazili že v prejšnjih letih, kadar je bila pšenica nesorazmerno dražja od koruze. Če bomo vrhu tega izdali primerne ukrepe za ekonomično mletje pšenice in za delno mešanje ošenične krušne moke z drugo moko, se gotovo ni bati, da ne bi imeli do prihodnjega leta dovolj kruha.

Omejitev izvoza drv

Minister za trgovino in industrijo dr. Ivan Andres je s svojim odlokom stavil pod kontrolo direktije za zunanjo trgovino ves izvoz drv za kurjavo (iz tar. št. 91 carinske tarife 6). Izvoz drv bo v bodoče mogel samo na podlagi izvoznega dovoljenja direktije za zunanjo trgovino. O priliki izdajanja izvoznih potrdil za drva, bo direktija za zunanjo trgovino zaračunala izvoznikom prispevek v višini 500 din od vsakega 10 tonskega vagona. Izvozniki drv se morajo v bodoče, če hočejo izvažati drva, obračati na direktijo za zunanjo trgovino v Beogradu s prošnjo za izvožno dovoljenje. V tej prošnji morajo točno navesti vse potrebne podatke.

Ze ob koncu julija smo na tem mestu opozorili, kako velikega pomena je za redno oskrbo naše države z drvmi reguliranje izvoza in smo navedli tudi podatke, iz katerih je razvidno, v kako znatnem obsegu se je letos povečal naš izvoz drv. Medtem ko smo v prvem polletju leta 1938. izvozili le 1578 vagonov drv in lani v prvem polletju 4710 vagonov, je letos v prvem polletju izvoz drv dosegel že 14.156 vagonov. Ta prekomerni izvoz drv se nam sedaj mačuje, kajti blago, ki smo ga preveč izvozili v inozemstvo, nam manjka sedaj na trgu.

Pregledovanje klavnih živali in mesa

Na osnovi pravilnika o pregledovanju klavnih živali in mesa ter o veterinarskem nadzorstvu živil z dne 15. julija 1938 (»Službeni list« št. 76 iz leta 1939) smejo v večjih konzumnih krajih ter znanih letovišnih in zdraviliščih med sezono pregledovati klavne živali in veterinarsko nadzorovati meso ter živila živalskega izvora samo veterinarji v civilni javni službi. Vrh tega morajo v teh krajih občine zgraditi higijensko urejene javne klavnice za klanje goved, svinj in drobnice. Glede na te določbe pravilnika in upoštevajoč obrtni zakon je ban dravske banovine kot take kraje določil naslednje:

Bled, Brežice, Črnomelj, Dobrna, Domžale, Dolenji Logatec, Dovje-Mojstrana, Golnik, Gornja Radgona, Gornji grad, Hajdina, Hraštni, Javornik v občini Koroška Bela, Jesenice, Kamnik, Kočevje, Kranj, Kranjska gora, Krško, Laško, Lendava, Litija, Ljutomer, Mežica, Murska Sobota, Novo mesto, Ormož, Radče, Radovljica, Rateče-Planica, Rimske Toplice, Rogaška Slatina, Sevnica, Slatina Radenci, Slovenj Gradec, Slovenska Bistrica, Slovenske Konjice, Škofja Loka, Sočanj, Trbovlje, Trzin, Velenje, Vrhnika in Zagorje ob Savi.

Kot večji klavnic, ki morata imeti tudi še laboratorije za bakteriološko in histološko preiskovanje mesa in mesnih izdelkov ter prostore s potrebno opremo in osebje za trihinokopski pregled sta določeni mestni klavnici v Ljubljani in Mariboru, kot večje klavnice, kjer se mora opravljati pregled svinjskega mesa na trihine pa vrhu tega mestni klavnici v Celju in Ptuj ter občinske klavnice na Jesenicah, v Kranju, Trbovljah in Trzinu.

Gospodarske vesti

== Pred objavo uredb o organizaciji proizvodnje. Kakor smo že poročali, bo v kratkem objavljena uredba o organizaciji proizvodnje in oskrbi države, ki bo imela okvirni značaj in bo tvorila osnovo za uvedbo dirigiranega gospodarstva. Kakor sedaj poročajo iz Beograda, vsebuje načrt te uredb med drugim tudi predpis, po katerem bo moralo vsako podjetje, ki iz kakršnegakoli razloga ustavi obratovanje, zahtevati za to odobrenje pristojnega oblastva, ki lahko pri podjetju postavi svojega komisarja, če smatra da je nadaljnje obratovanje dotičnega podjetja potrebno v interesu države in gospodarstva. V takem primeru vodi podjetje naprej komisar.

== K nakupu turškega bombaža. Za danes je sklicana v direktiji za zunanjo trgovino konferenca, ki bo razpravljala o prevozu in razdelitvi 3000 ton turškega sivega bombaža na podlagi kupne pogodbe, ki smo jo sklenili prejšnji teden. Konferenca se bodo udeležili predstavniki uvoznikov in domačih predilnic. Kakor se domnava, bomo bombaž plačali v ameriških dolarjih. Cena je razmeroma visoka ter se giblje med 39 in 51 centov za kilogram, fob Carigrad. Glede bombaža iz Rusije smo že nedavno poročali, da so bili iz Moskve poslani prvi vzorci sovjetskega bombaža, ki prihaja v poštev za izvoz v Jugoslavijo. Po vzorcih sodeč, je kakovost ruskega bombaža prav dobra. Ni pa še znana cena, po kateri nam bo Rusija dobavila ta bombaž. Ceno in pogoje bo določilo rusko trgovinsko predstavništvo v Beogradu. O tem vprašanju bo v prihodnjih dneh sestanek med ruskim trgovinskim predstavništvom in našimi merodajnimi ustanovami.

== Omejitve uvoza funtov v Anglijo. Angleška vlada je prepovedala uvoz angleških bankovcev iz Francije in drugih držav, ki jih je Nemčija zasedla. Uradno pojasnilo pravi, mednarodni trgovski promet, ki se vrši v angleški valuti, s tem ne bo prizadet, ker se vršijo vsa nakazila s čeki in se ne plačuje z bankovci. Angleška vlada je ob enem izdala ukrepe, da bodo imetniki angleških bankovcev v nevtralnih državah lahko zamenjali te bankovce. Angleška vlada poziva zaradi tega imetnike funtov (bankovcev) v vseh državah, kjer funt ni zakonito plačilno sredstvo, naj te funte takoj zamenjajo v bankah. V državah funtove valute ostane funt še nadalje svobodno plačilno sredstvo.

== Zbor upnikov Mestne hranilnice v Kočevju. Na osnovi členov 38, 42 in 45 uredb o zaščiti denarnih zavodov ter pravilnika o ustroju upniškega odbora pri denarnih zavodih v izvenkonkurzni likvidaciji je komisar trgovinskega ministra pri Mestni hranilnici v Kočevju g. Alfonz Cepuder sklical zbor upnikov Mestne hranilnice v Kočevju, ki bo 7. septembra ob 10. dopoldne v hranilničnih prostorih z naslednjim dnevnim redom: a) konstituiranje zbora, b) prekleč članstva Združne gospodarske banke v Ljubljani ter namestnika v upniškem odboru po § 95 odstavka 6. konkurznega zakona. Pismeni poziv velja za izkaznico, ki upravičuje upnika na

zboru prisostvovati in glasovati, upnik, ki ni prijel poziva na zbor, sme zahtevati poziv od likvidatorjev.

== Iz trgovinskega registra. Pri Zdravstvenih papirnicah Vevče, Gorikane, Medvođe d. d. v Ljubljani je v smislu sklepa občnega zbora od 30. aprila t. l. in odobritve trgovinskega ministra vpisano povišanje delniške glavnice od 25 na 30 milijonov din; ta delniška glavnica se brez posebnega oblastnega dovoljenja lahko poviša do 50 milijonov din. — Pri Kranjski industrijski družbi je vpisano povišanje delniške glavnice od 90 na 120 milijonov din v smislu sklepa občnega zbora z dne 16. maja t. l. — Pri tvrdki Motvoz in platno d. d. v Grosupljah je vpisano zvišanje delniške glavnice od 4 na 5 milijonov din. — Tvrdka »Jutena industrija« Vilko Senica Co., h. d. Zalec je spreminila naziv firme, ki se odsele glasi »Juteks« — Senica & Albert k. z. Zalec. — Pri tvrdki Jugofille, družbi z o. z. v Mengšu, je zaradi smrti izbrisane poslovodja Boris Jenko iz Ljubljane, vpisan pa nov poslovodja Jernej Jelenič, Industrijec iz Ljubljane. — Pri tvrdki Mayer in drug, industrija čipk na Bledu sta vpisana kot prokurista Ivan Galle, privatni namestnik v Ljubljane, in Josip Ciperle, privatni namestnik na Bledu.

== »Privredni bilten« bo uštavljen. Direktija za zunanjo trgovino je sklenila, da se z 31. avgustom ustavi nadaljnje izdajanje dnevnega »Privrednega biltena«, ki ga je pred 3 leti pričel izdajati že prejšnji Zavod za pospeševanje zunanje trgovine.

Borze

21. avgusta

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirinski čeki nespremenjeno 14.70 — 14.90. Grški boni so bili v Ljubljani zaključeni po 41.35 in v Beogradu po 41. v Zagrebu na je bilo povpraševanje po 41. Bogarski klirinski čeki so se v Beogradu trgovali po 91.50. Tečaj na svobodnem trgu se nadalje ravna po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je bilo za Voino škodo pri stalni tendenci povpraševanje po 442 (v Beogradu je bil promet po 443.25). Do zaključkov je prišlo le v delnicah Trbovelske po 285 do 290.

DEVIZE

Ljubljana. Oficijelni tečaji: London 177.71 — 180.91, New York 447.5 — 448.5, Curih 1010.29 — 102

Obramba na obali

Letalska straža nekje ob nabrežju britskega otoka

Sedemdeset let zgodovine

Dobruđa med Rusijo, Rumunijo in Bolgarijo

V trenutku, ko se zopet enkrat odločuje usoda Dobruđe ne bo odveč, če si v kratkem pokličemo v spomin usodo te dežele v zadnjih sedemdesetih letih.

Z odlokom turškega sultana iz leta 1870., ki je dovolil ustanovitev neodvisne bolgarske cerkve, je bila celotna Dobruđa do Dunave, vključno Delta, dodeljena bolgarski cerkvi.

Na konferenci poslanikov v Carigradu 1. 1876/77. je bila Dobruđa do izliva Donave vključena v avtonomno vzhodno-bolgarsko krajino z glavnim mestom Trnovom.

Mirovna pogodba v San Stefanu, ki je čisto citira, je Dobružo prvič razdelila na dva dela. Severni del nad črto Rašove na Donavi in Mangalije ob Črnem morju je bil dodeljen Rusiji, ki ga je izročila Rumuniji v zameno za južni del Besarabije,

katera je bila s pariško pogodbo iz 1. 1856. odvzeta Rusiji. Drugi del na jugu omenjene črte je bil priključen kneževini Bolgariji.

Na berlinskem kongresu leta 1878. so Bolgariji odrgali nadaljnji del Dobruđe. Nova črta je šla severno od sedanjega mesta Silistrije ter se je končala blizu Črne morja, 15 km od Mangalije, tako da je to mesto ostalo Rumuniji.

Na podlagi petrogradskega protokola iz 1. 1913. je morala Bolgarija odstopiti Rumuniji mesteca Silistrije. V bukreštanskem miru iz 1. 1913. je izgubila Bolgarija južni del Dobruđe, na podlagi mirovne pogodbe v Neuillyju pa je Rumunija zasedla severno Dobružo in meja med Rumunijo in Bolgarijo je zopet tekla tako kakor je bila dogovorjena v Bukarešti leta 1913.

Veteran angleških pilotov

Sir Cyril Newall, poveljnik britskega letalstva

V sedanjih velikih zračnih bitkah nad Anglijo ima glavno besedo na angleški strani Cyril Newall, poveljnik britskega letalstva. Njegova osebnost je obdana s tajno kopreno celo v Veliki Britaniji. Newallu je zdaj komaj 53 let, po angleških nazorih je torej še mlad mož.

Je vitke, toda ne visoke postave in po zunanosti tip sodobnega pilota, dasi spada že med veterane tega poklica. Newall se je narodil v Indiji, kjer je bil njegov oče polkovnik. Solal se je v Sandhurstu, in sicer je prvotno služil pri pehoti. Ko je šel prvič na vojaški dopust na Angleško, je tam odkril svojo pravo kariero. Videl je prvič v svojem življenju letalo in od tega dne dalje se ni zanimal za nobeno drugo stvar na svetu kakor za letalstvo. Prijatelji in znanci so mu odsvetovali, češ da je letalstvo igračkanje in neresna zadeva. Toda Newall jih ni poslušal. Izuril se je za pilota in si je kmalu pridobil letalsko diplomu.

V Indijo se je vrnil kot oznanjevalec novega orožja. Med odtonitnimi častniki je začel propagirati novo idejo vojaške obrambe. Vršil je težko delo, kajti njegovi nadrejeni so bili prožeti s starinskimi nazori ter niso hoteli ugoditi njegovi želji, da bi se osnovala šola za pilote.

L. 1913. je šel na Angleško, kjer se je iz-

Če še ne veš, zdaj izveš:

da je kriminaliteta na Finskem izza sovjetsko-finske vojske silno narasla;

da se je norveški prestolonaslednik s sinom odpeljal v Ameriko;

da je Nemčija od začetka vojne izdelala sto filmov;

da sprejmeta večje število ladij v Sredozemskem morju lahko samo britski oporišči Haifa in Ciper, ki bi edini prišli v poštev za primer, da bi morali Angleži izprazniti pristanišče v Aleksandriji;

da se nahaja na potovanju po Nemčiji skupina japonskih zdravnikov, ki proučujejo nemške sodobne zdravstvene naprave;

da je požar uničil več objektov italijanske papirnice Burgo v Maslianicu pri Comu. Ogenj je nastal v oddelku za celulozo.

MICHEL ZEVACO:

189

Don Juan

ROMAN.

Drhteč glas, tako tenak in droban, da je bilo slišati, kakor bi prihajal iz velike daljave, je vprašal:

»Ali ste vi, mojster Turquand?«

»Da, da. Kaj hočete?«

»Vendar želi! Prišli ste! Me slišate?«

»Da, da. Se vedno sem tu, ne bojte se!...«

»Pa sem vas tako klical... trkal sem... pred desetimi minutami... in prej... uro bo tega...«

»Oh ne, dragi grof. Včeraj ste trkali in pred včerajšnjim... ne zamerite, da se nisem oglašil... toliko opravka sem imel s pogrebom vaše neveste...«

»Včeraj?... Pred včerajšnjim?... Ali je mogoče?«

»Tri dni že blodite po hodniku, grof.«

»Tri dni! je zahropel glas.«

»Tri dni in tri noči. A nikar ne trativa čas. Kaj želite?«

»Odpri mi. Hitro, hitro, usmilite se. Umiram...«

»Hoj! Umirate? Od česa neki? Tako mladi ste, tako krepki, dolgo življenje je še pred vami.«

»Pravim vam, da umiram od lakote in žeje!... Umiram, slišate?«

»Kaj še, nikar ne mislite! Kdor je močan kakor

vi, lahko kljubuje lakoti in žeji deset, dvanajst dni, če ne dalj. Sicer pa glejte: smrt od lakote in žeje je resda strašna, saj priznam, a kaj je to v primeri s smrtjo, kakršne umiram jaz!«

»Turquand! Odprite, Turquand!...«

»Ni mogoče, grof! Naprava se je pokvarila. Tu vam ne morem odpreti. Kaj pa na onem koncu, ste poizkusili. V grobnici Agneze de Sennecour? Nič drugega ni treba kakor pritisniti na srednjo angelsko glavico...«

»Pritiskal sem!«

»Nu?«

»Ni se odprlo!...«

»Ha! Torej je moral tudi tam nekdo pokvariti napravo! Sveta nebesa, zdaj se spominjam! Sam sem to storil!...«

Odgovoril mu je obupen jek, nato pa pretrgane besede, ki jih je Turquand željno vlekel na uho. Potem je glas nadaljeval:

»Glejte, saj ne terjam, da bi me izpustili. Le jesti mi dajte... samo piti... oh, piti, en sam kozarec vode... Turquand! In svečo mi dajte, da ne bo tako tema okrog mene...«

»Kaj pa vaša svetilka?«

Ugasnila je... ugasnila že Bog ve kdaj!... Turquand, usmilite se, trohico svetlobe mi dajte. Oh, niti ne odgovori mi, lopov!«

»Grof de Loraydan,« je rekel Turquand, »tudi jaz umiram od lakote in žeje. In še od drugih reči. Mirujte torej, ne razbijajte si pesti ob železju in poslušajte me...«

»Kaj mi hočete povedati, peklenšček?...«

Venera — stokrat svetlejša

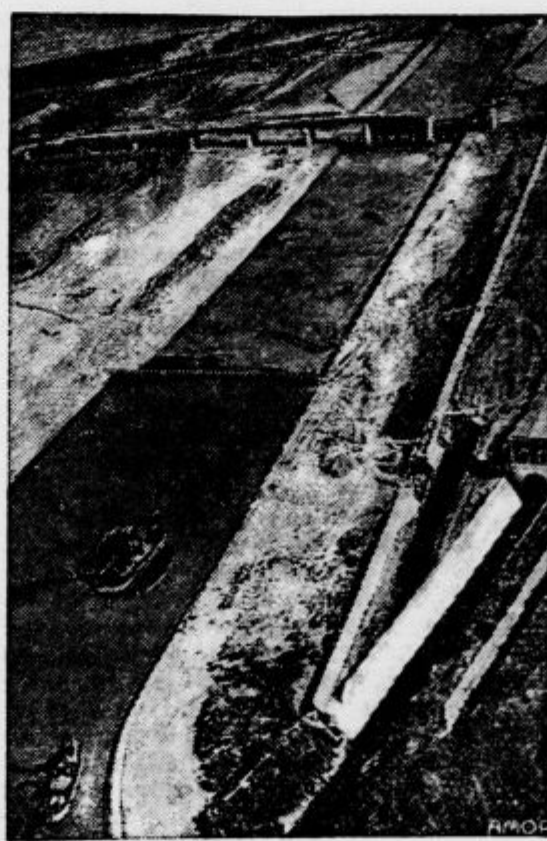
Prijatelji nočnega neba imajo do konca mesca avgusta od pol tretje ure dalje na severovzhodnem nebu priliko opazovati, da je Venera približno stokrat svetlejša nego navadne zvezde prvega reda. Razlika je torej občutna. Za primer vzemimo v roke svečo in jo prižgimo ter jo držimo pred očmi v takšni razdalji, da se nam bo zdela zelo svetla. Če hočemo videti razliko, za katero gre, moramo poleg sveče postaviti električno žarnico, ki daje sto sveč svetlobe.

Svetloba Venere je slepeče bela in poznalci neba pravijo, da prihaja to od plasti oblakov, ki obdajajo zvezdo. Nekateri, ki jih domišljija zanaša predaleč, celo menijo, da ima Venera bujno vegetacijo. Toda to je izrodek domišljije. Beli plašč ni po sodbi zvezdoznanecv nič drugega kakor ogljikov kisik, ki je verjetno pomešan še z nekim težkim plinom. Meritve, ki jih je izvedla zvezdarna Mount Wilson v Kaliforniji kažejo, da je v ozračju okrog Venere verjetno tudi mnogo vodika.

Jastreb proti lisici

Lastnik neke krčme v bavarskem pogorju Wenzelbachu pri Regensburgu je imel priliko opazovati nenavaden dvoboj med lisico in jastrebom. Po krčmarjevem dvorišču so se že sprehajali piščanci, ko je stopil gospodar na balkon, da vidi, kakšno bo vreme. Prav tedaj je planila med piščance lisica, ki si je izbrala rejeno kokoš za žrtev. Toda v trenutku, ko je lisica hotela pobegniti s plenom, se je kakor strela z jasnega spustil izpod neba jastreb, ki si je bil očitno izbral za plen isto žival kakor lisica. Jastreb je začel na vso moč brusiti oster kljun in že je kazalo, da bo lisica plačala tatvino z življenjem. Toda lisica se spoznala nevaren položaj in jo je rajši odkurila. Tedaj je jastreb popadel kokoš, ki jo je lisica že skoro zadavila, in se dvignil s plenom visoko v zračne višave.

Prekop za Tiberio

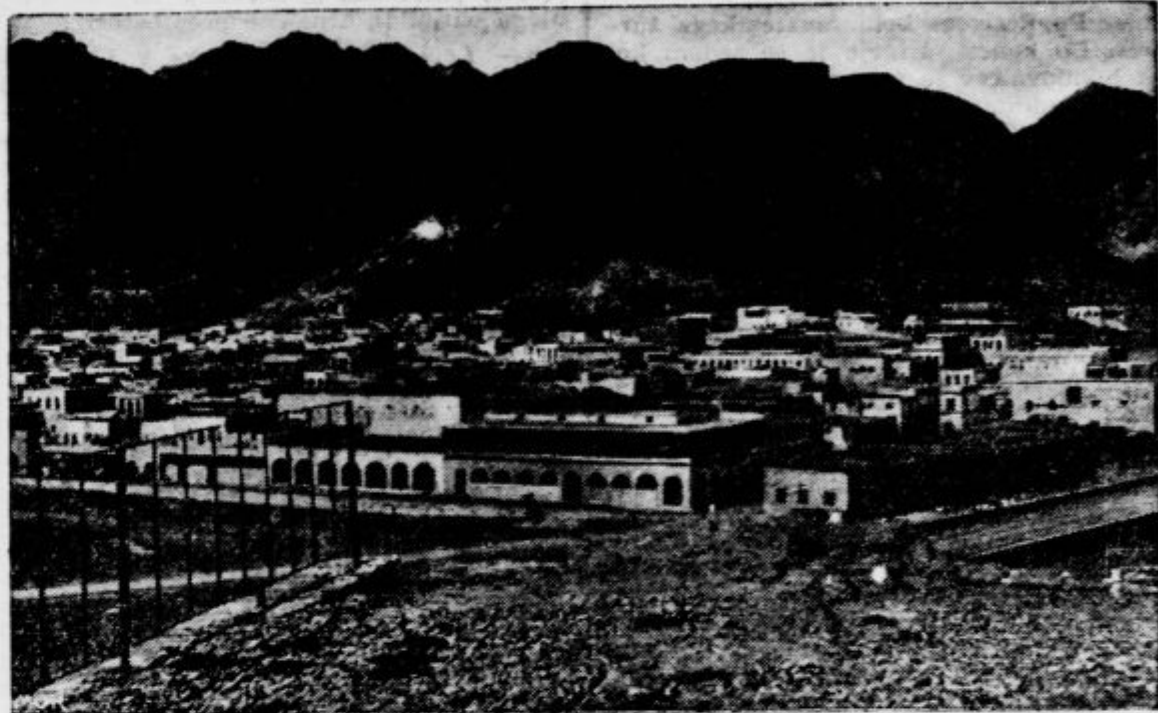
Dne 12. avgusta je Mussolini otvoril nov prekop, ki znatno skrajšuje strugo reke Tibere pri Rimu

Izročanje maršalskih palic

Kancelar Hitler izroča maršalske palice najzaslužnejšim vojskovodjem nemške armade. Od leve proti desni: veliki maršal Göring, od njega naprej maršali: Brauchitsch, Keitel, Rundstedt in Boch

Pogled na pristanišče Aden,

kateremu so se Italijani po zavzetju Britske Somalije znatno približali

Potapljač izginil v Oceanu

Zagonetna smrt lovca na biserne školjke

V japonski prestolnici Tokiju govorijo vsi ljudje o skrivnostnem izginotju potapljača Masara Matsume, ki je z ribiško ladjo »Falcon« šel na lov za bisernimi školjkami. Pred otokom Darilem v takozvanem prehodu Torre se je spustil v globino morja. Pogreznili se je 75 m globoko, da bi oplenil neko čer, ki je bila bogato posuta z bisernimi školjkami.

Čez nekaj časa je dal potapljač znamenje, naj ga potegnejo kvišku. Toda pomorščakom se je čudno zdelo, da je Matsuma tako težak. Ustavili so dviganje in malo počakali, da ne bi nastale okvare zaradi zračnega pritiska. Nato so ga skušali znova potegniti iz vode. Zopet se jim je zdela teža prevelika in zopet so počivali. Čez nekaj časa so z združenimi močmi dvignili potapljaško napravo na površje in so se silno začudili videč, da je potapljač med dvigavanjem izginil. Namestu Matsume so potegnili iz morja samo potapljaško čelado in oprsje ter zvrhano košaro bisernih školjk.

Nekaj potapljačevih tovarišev se je neadekoma spustilo pod vodo, da bi poiskali

izginolega tovariša, o katerem pa ni bilo najti nikjer nobenega sledu. Domnevajo, da je postal Matsuma pod vodo žrtev neznane pošasti, ki ga je mogoče omrežila z lovskimi ter iztrgala iz potapljaškega oklepa.

Kadar rušijo bombe

Hiša v okolici Hamburga, razdejana od bombe, ki so jo vrgli angleški letalci

ANEKDOTA

Igralka Tatjana Pavlovna je sprejela med prvim in drugim dejanjem »Dama s kamelijami« neko igralko, ne tako lepo, eksotično in slavno, kakor je bila sama, vendar pa zelo domišljivo. Obiskovalka ji je govorila:

»Tudi jaz nastopam v »Dami s kamelijami«. Kaj mislite o moji interpretaciji?«

»Sijajni ste, je odvrnila Pavlovna. V nekih momentih sliče Eleonori Duse, v drugih Sari Bernhardovi.«

»In kateri momenti so to?« je potzvedovala obiskovalka.

»V momentih, ko mladi Duval poslušajo očetove očitke.«

»Hvala za priznanje, toda to je moment, ko se Dama s kamelijami nahaja za kulisami, je dejala obiskovalka.«

Nu, saj to sem ravno hotela povedati, je zaključila Pavlovna.

VSAK DAN ENA

»Ali ne bi se hoteli malce umakniti — tudi jaz bi se rad okopal...«

(»Ecco«)

»To, da vse vem! Da sem vse videl! Ko sem opazil, da je Beranžerka odšla, sem takoj krenil h kolibi za hišo in došel mrtvo Medardo... Nato sem pohitel v vaš dvorec in videl svojo hčer mrtvo, davno pred kraljevim prihodom. Kako da nisem zblaznel? Da me nista bol in groza prikovali na mestu? Najbrže se je moralo vse tako razviti, da vas je doletela pravična kazen. Ko bi bil imel takrat dovolj moči in bi bil stopil v dvorano ter vas obožil, bi me bili ubili, takisto, kakor ste ubili Medardo in Beranžerko...«

»Jaz jih nisem ubil! Jaz ne!« je zatulil glas.

»Ne trgajte mi ušes!« je rekel Turquand. »Poslušajte. Ko bi bili sami zabodli Beranžerko, bi bil morda našel vsaj pojasnilo za umor, če že ne izgovora zanj. Toda prisilili ste jo, da se je sama zabodla... in to, vidite, prav to je najstrašnejši umor...«

»Prekleti! Prekleti! Kaj hočete od mene?«

»Hočem, da umrete v prekletstvu; da umirate počasne smrti, uro za uro, minuto za minuto. Hočem, da veš: jaz, Turquand, sem tisti, ki te je obsodil na smrt. Pojdi zdaj! Nič več ne bom govoril s teboj. Ne bom ti odgovarjal. Če ti je ostalo še kaj moči, zabodi se, kakor se je zabodla Beranžerka. Z Bogom. Poslej ne boš slišal ne mojega glasu ne glasu kakega drugega živega bitja. Slišal boš le še molk grobnice, ki tavaš po nji ostudna, zločinska gospenica, dokler se tudi tebe ne lotijo črvi! Z Bogom!«

Molče je obsedel, z glavo prislonjeno k železni omari, ter dolgo, dolgo poslušal razbijanje s pest-

mi, obupno, besno stokanje in preklinjanje drgečnega, čedalje slabotnejšega glasu.

Nazadnje je vse utihnilo...

Ujetnik v podzemeljskem rovu se je z drhtečimi koraki vrnil po stopnicah nizdol.

Se enkrat je prehodil ves hodnik. Spet je s krčevito trepetajočimi rokami utipal marmornato ploščo, poiskal angela na sredi in jel s pestmi obupno tolči po njem.

Ali naprava se tudi zdaj ni sprožila, in plošča se ni odprla. Jetnikovi udarci so postajali čedalje slabotnejši. Klečal je in bil po glavi, misleč, da tolče z neznansko močjo, v resnici pa je omagoval.

Da je mogel videti svoje roke, bi se jih bil ustrašil, tako razbite so bile, tako odrte in okrvavljene...

Nazadnje se je zvrnil na stran...

Zazdalo se mu je, da umira.

Sigal je. Slišal je svoje hropenje in ga vskel na uho, a takisto, kakor da ne bi prihajalo iz njegovih ust. Pomislil je, da nemara sanja... da se mu blede...

In sanjal je, da čuje izza marmornate plošče glas, kakor bi nekdo molil... nato pa korake, ki se oddaljujejo...

Sanjal je, da z nadčloveškim naporom še in še zbira moči, da bi trkal in razbijal, pa ne more več vzdigniti rok; vsaj obupen krič bi hotel zagnati, a grlo mu je kakor zadrženo in ne spravi iz sebe več glasu.

Sanjal je, da daleč nekje znova sliši glas, ki je molil, mlad, mil in ljubeč glas, in ta glas govori:

Vladni list napoveduje, da bo dovolj dela in kruha za vse

Vladno »Vreme« visoko ceni pomen napovedanih reform, tako da izgleda, da bodo z njimi na najuspešnejši način rešena nekatera najbolj važna in najbolj pereča današnja vprašanja. Kar se posebej tiče kompliciranega problema prehrane in cen življenjskih potrebščin, zatrjuje »Vreme«, da so pripravljene uredbe rezultat dolgotrajnega dela in podrobnega izdelanega programa. Z njimi da bo popolnoma rešeno vprašanje prehrane prebivalstva in pravilne razdelitve kmetijskih proizvodov. Načelo, ki je vodilo vlado, je bilo, da letošnjo zimo ne sme biti v nekih krajih države dovolj in poceni hrane, v drugih pa po manjkanju. Pripravljenе uredbe se nanašajo na pomoč in izboljšanje razmer najširših narodnih slojev, kmetov, delavcev in malih uradnikov.

Urejeno bo tudi vprašanje velikih javnih del. Že prej je bilo razpisano notranje posojilo štirih milijard dinarjev, od katerih je bivša vlada realizirala le 900 milijonov. Sedaj bo vlada realizirala še ostalo vsoto 3.100 milijonov in povabila posojilo verjetno še od 4 na 7 ali 8 milijard. To posojilo bodo morale dati v glavnem banke in velika podjetja. S tem v zvezi bo regulirano tudi vprašanje denarnih vlog v bančnih zavodih, tako da bodo delotvorno zaščiteni.

Kar se tiče minimalnih mezd, je predvideno, da bodo banke uprave mogle povečati njih sedanjo višino. Poleg tega, pravi »Vreme«, bo pa vlada s posebno uredbo še uredila telesno in duhovno vzgojo delav-

stva v industrijskih in drugih gospodarskih podjetjih. Nedavno objavljeno povzemanje prejemkov državnih uradnikov ne pomeni definitivnega ukrepa, temveč bo vlada skrbela da se položaj državnih in samoupravnih uslužbencev še poboljša.

Z drugimi uredbami bo »celoti ali deloma rešeno tudi vprašanje notranje in zunanje trgovine, zlasti glede sredstev, kakor tudi glede subjektov, ki bodo upravičeni se baviti s temi posli.« Privilegiji posameznih oseb ali posebnih skupin bodo reducirani na minimum ali pa popolnoma ukinjeni, tako da bosta od trgovine s kmetijskimi pridelki zlasti od one z inozemstvom, imela korist predvsem država in producent.

Za mnoge važne stvari je pa treba še daljše dobe, da se uredijo, zato bo obseg gospodarskih in socialnih reform tokrat manjši kakor se splošno pričakuje.

Navedbe »Vremena« so vsekar zelo zanimive. Glavno je danes vprašanje prehrane in cen življenjskih potrebščin. Ker v tem oziru napoveduje »Vreme« popolno rešitev tega težkega problema in zatrjuje, da bo na osnovi novih uredb povsod v državi dovolj živeža in poceni, bo zaskrbljena javnost lažje čakala na ostale reforme, zlasti, ko se obistini tudi druga napoved, da se bo pristopilo povsod k javnim delom v skupni vrednosti 7 milijard, kar bo dalo mnogo prilike za delo in zaslužek ter tudi radikalno odpravilo vprašanje brezposelnosti.

Inž. Košutić o pomenu in pravicah Hrvatov

V Veliki Gorici so v ponedeljek razvili zastavo tamonje krajevne organizacije Hrvatske seljačke stranke. Glavni govornik je bil podpredsednik stranke senator inž. Avgust Košutić. Dejal je, da je danes malo narodov v Evropi, ki lahko tako mirno in svečano razvijajo svoje zastave kakor hrvatski. Mnoge narode je doletela nesreča in so morali svoje zastave celo zaviti.

»Mi Hrvati — je nadaljeval inž. Košutić — pa razvijamo kar naprej naše zastave, ker so to zastave miru in poštenja, pravice in svobode. Hrvatska zastava nikomur ne grozi z robstvom in uničenjem. Hrvatska zastava stoji danes med vsemi slovanstvi na prvem mestu ter je vodilnica sodelovanja med slovanskimi narodi. Hrvatski narod se ni nikomur zameril in nikomur storil zlega. Prav tako se ni udeležil nobenih zarat narodov proti drugim narodom, temveč stoji ob strani in skrbi zase. Naša zastava je simbol naroda, ki je zaslužil priznanje vseh ostalih narodov v Evropi, ker že od pametvice stoji na čelu borbe za pravico in poštenje, za mir in svobodo. Ko so pred 21 leti organizirali Evropo in diktirali novi red med narodi, se je hrvatski narod pojavil med prvimi s svojim apelo in klicem da mu je bila storjena velika krivica, ki jo je treba popraviti, ker hrvatski narod zasluži svojo svobodo, ki jo je branil skozi stoletja. Zastaval je, da se mu prizna pravica samoodločbe o tem, kako bo živel in se vladal v bodoče. Samoodločbo naroda pa so takrat potepali za to samoodločbo smo se borili potem ves čas do današnjih dni. Borba še ni končana. Mi smo se pojavili v Evropi kot prvobitni ideje, da je treba izgraditi novo Evropo na novih temeljih, pravičnejši za vse narode. V tej Evropi mora biti tudi prostora pod nebeskim soncem za svobodno Hrvatsko in

svobodni hrvatski narod. Danes že vsi po Evropi priznavajo, da smo Hrvati edini narod v Evropi, ki ne potrebuje tujih političnih vzorov in programov. Hrvatodanes ni treba menjati programov in načel, ker kar sta napisala pokojna brata Radić, drži danes še bolj kakor včeraj. V teh naukih pokojnih bratov Radićev, ni treba danes kakor v evangeliju ničesar spreminjati. Evropa vse to ve in pravi: to je narod, to je program, to so zastave! Okoli nas pa drugi spreminjajo programe in načela, kakor obleko. Nekateri so se povsem spremenili in korakajo nazaj, pa dopovedujejo narodu, da ga bočejo voditi naprej. Nam Hrvatom vsega tega ni treba. Mi imamo samo eno pot, ki nas vodi k našemu najvišjemu cilju, kjer bodo izpolnjeni naši najvišji narodni ideali, ko bo zajamčen obstoj svobodnega hrvatskega naroda v svobodni zajednici ostalih evropskih narodov. Stvari se menjajo. Kar je bilo ustvarjeno s silo, prevaro in nasiljem, ne bo moglo obstati.

Ta govor bo čitala jugoslovanska javnost z začudenjem in — lahko rečemo — z vznemirjenjem. Nič ne bi hrvatskemu narodu vzela pravice samoodločbe, nasprotno: vprav v izvrševanju te pravice so se Hrvati za vedno vključili v jugoslovansko zajednico in so postali del Jugoslavije, ki edina more tudi njim zagotoviti svobodo in obstoj. Izvajanje g. inž. Košutića so mestoma tako nejasna, da bi mogel nekdo iz njih sklepati, kakor da se nahajajo med Hrvati, zlasti pa v vrstah HSS, ki tvori danes najvplivnejši del jugoslovanske vladne koalicije odgovorni možje, ki bi dvomili o tem, da bi bili Hrvati danes le slugi drugih, ako bi ne bili skupaj s Srbi i Slovenci gospodarji Jugoslavije. Vse drugo je fraza, ki postaja smešna a tudi opasna, ako se pretirava.

BELEŽKE

Preseljevanje Nemcev iz Rusije preko Jugoslavije

Po sporazumu med Nemčijo in SSSR se bo preselilo okrog 250.000 Nemcev iz Bessarabije in Bukovine v Nemčijo. Kakor izhaja iz objave voditelja nemške narodne skupine v Jugoslaviji dr. Janka se bo ta preselitev izvedla preko jugoslovanskega ozemlja. Dr. Janko je te dni izdal odredbo, v kateri navaja, da bo v Jugoslaviji urejenih dvoje provizornih taborišč, eno v Prahovu ob Dunavu in drugo pri Zemunu. Nemški izseljenci se bodo zbirali v teh taboriščih, kjer bodo dobivali stanovanje in hrano. Nemško vodstvo v Jugoslaviji je organiziralo posebno službo, ki je razdeljena v oddelke za prehrano, za žene, za dekleta, za zdravje in higieno in za stike z jugoslovanskimi oblastmi. Imenovani so že tudi načelniki vseh teh oddelkov in postavljena sta tudi poveljenika obeh taborišč.

Intrige proti sokolstvu

V vodstvu beogradske sokolske župe zavzemajo nekateri funkcionarji že dalj časa zelo neprijetno stališče napram vodstvu sokolskega saveza. Izdajajo tudi časopis »Okolo Sokolov«, katerega pisanje je bilo na predzadnji seji savezne uprave splošno oboje. Sedaj so se ti ljudje spravili nad savez z obtožbami, in so v njegovi upravi tudi nekaj frambazonov, in so v župi dali izglasovati resolucijo, v kateri zahtevajo, da se iz sokolstva in saveza predvsem iz saveza odstranijo vsi oni člani, ki so masoni, češ da so škodljivi in nevarni za naše nacionalno jugoslovansko sokolstvo. Resolucija zatrjuje, da so masoni nasprotniki integralnega jugoslovanskega edinstva.

Omenjenim zaskrbljenim beograjskim gospodom se je pridružil sedanji direktor »Vremena« dr. Danilo Gregorić, ki v svojem listu z velikim tamtamom vodi borbo proti masonom. V najnovejšem članku, v katerem se predstavlja kot poklicani toimač sokolske ideje, rešuje dr. Gregorić sokolstvo od masonske nevarnosti, češ da sicer sokolstvo ne bo moglo izpolniti svoje narodne misije. Dr. Gregorić trdi, da od 25 sokolskih žup 20 v rokah masonov, da je prvi podtasežna sokolskega saveza mason in da je zlasti prosvetni odbor saveza v rokah masonov. Piseč članka v »Vremenu« ve povedati, da »se vrši v vrstah sokolskega vodstva ogorčena borba med pravimi in iskreimi nacionalisti na eni strani ter masoni na drugi strani«. Ker očitno nima poguma, da bi pokazal na masonse drugod, je ves v ognju za razčiščenje v sokolskih vrstah.

Ni treba še posebej poudarjati, da gre za jako prozorne intrige, ki imajo povsem

druge cilje kakor pa koristiti sokolstvu. Kakor nam poročajo iz Beograda, so dr. Gregorićeve navedbe tudi skoraj vse izmišljene. Gotovo se bo tudi v sokolskih vrstah našel po kak mason, kakor bi ga dr. Gregorić lahko izsledil tudi na mestih, ki so mu mnogo bližja od sokolstva. Med mnogostevilnimi člani savezne uprave so menda res trije, ki so člani masonskih lož. Koliko verodostojnosti zasluži dr. Gregorićeve navedbe, izhaja že iz samega dejstva, da je našel samo 5 sokolskih žup, ki niso pod vodstvom masonov. Ker je v Sloveniji 5 sokolskih žup, beogradska župa pa je po njegovem lastnem spritvalu brez masonskega vpliva, bi izhajalo iz dr. Gregorićevih trditve, da niso le vse sokolske župe izven Slovenije in izven Beograda masonske, temveč da je najmanj ena sokolska župa tudi v Sloveniji pod masonskim vodstvom. Tu je treba sedaj pozvati dr. Gregorićeve somišljenike v Ljubljani, da pomagajo odkriti to župo. Masonske lože pri nas niso tajne organizacije. Njihova pravila so od oblasti odobrena in imena njihovih članov so oblastem znana.

Intrige, ki se sedaj pletejo s pomočjo protimasonske gonje, so očitne in postajajo čim dalje bolj smešne. V kolikor so naperjene proti nacionalnim organizacijam, pa so žalostno znamenje današnjega časa.

Neodobrena pravila

Pod tem naslovom smo v nedeljski številki prinesli beležko, na katero smo sedaj prešli naslednje pojasnili:

Jugoslavija v nemški luči

V seriji potnih vtisov z evropskega jugovzhoda objavlja znani nemški dnevnik »Kölnische Zeitung« članek o naši državi, ki je na splošno zelo simpatično napisan. V zunanje-političnem pogledu je zanimivo zlasti naslednje mesto v članku: »Jugoslavija je pri sedanjem vprašanju nove ureditve Evrope nekoliko manj v ospredju. Nobena država ni postavila nikakih zahtev. Morda smemo vzrok za to iskati v tem, da je Jugoslavija narodnostna država (Nationalitätenstaat) in nimajo sosedne države nobenega povišja, da bi te težave nastali narodnostni državni delale težkoče. Upoštevati je tudi treba, da se v narodnostni državi z manjšinami bolje postopa kakor v čisti narodni državi. Za ilustracijo naj povemo, da se na primer 1.8 milijona mohamedancev v Jugoslaviji izredno dobro počuti in gotovo nimajo tudi nobenega interesa na kakšni pregrupaciji. V jugoslovanskih krogih so se do pred kratkim bali, da snuje morda Italija kakke akcije iz Albanije proti Jugoslaviji. Toda med-

»Glede na vašo nedeljsko vest o razidu pripravljalnega odbora društva prijateljev Rusije v Ljubljani vlijudo sporočamo, da v predmetni notici ne gre za »Društvo prijateljev Sovjetske zveze v Ljubljani«. Pripravljajni odbor imenovanega društva doslej še ni prejel nikakršne rešitve na svojo vlogo glede odobritve društvenih pravil in zato tudi ni imel povišja, da bi se razšel.

Kakor nam naknadno poročajo, gre za dve istočasni in paralelni akciji ter za dva pripravljajna odbora. Prvi je prijavil ustanovitev »Društva prijateljev Sovjetske zveze«, drugi pa ustanovitev »Društva prijateljev Rusije«. Informacija, na katere osnovi je bila bila napisana naša nedeljska beležka, se je torej očitno naša našala na akcijo za ustanovitev »Društva prijateljev Rusije«.

Odkritja

Ognjeslava Ostrogorskega

V »Slovenec« z dne 21. t. m. se je oglašil nov prijatelj ognja, požigov in drugih takih strahot, SIŠI na ime Ognjeslav Ostrogorski. Ta neznan »ognjenosec« je odkril v našem javnem in kulturnem udejstvanju ošišca z nevarnimi osami, ki razirajoju hudo bolezen gnulobe. Zato se je pogumno lotil vseh osiše, češ, da je pretil, da bo pri nas še mnogo gorelo.

Skrivnostni pyromani je je najprej spravil na »Učiteljskega tovariša«, s katerim obračunava glede njegove propagande za šolske knjige, ki jih je izdala »Učiteljska tiskarna«. Ognjevita fantazija Ognjeslava Ostrogorskega vidi tu prvo osišče, češ, da se tako ustvarja stanovski monopol. Vsekako bomo radovedno čakali, da se pojavi s svojo plamenico na nekem mestu, ki je bliže Kopitarjevi ulici in dregne tudi tu v osišče zamotanih javnih in poslovnih interesov.

Najzanimivejša pa je odkritje Ognjeslava Ostrogorskega v drugem delu njegovega »Osišca«. Tu pravi ta »svetionosec«, da je »Levstikom in Cančarjem umrla pri nas poštena kritika. Kdor se hoče danes uveljaviti na pr. kot literat, mora pripadati gotovemu omizju in biti z njim kot brat in liter — rad«. Toda najpikantnejše sledi: »Poznamo tudi skrivnostno naročnik kritiki s prilogo »podobice« v zaprti kuverti. Kritika, ki ji je bilo tako lepo poslano, je vedno absolutno ugodna, postane dobicakomna in se potem podaja v izveščih, organiziranim članom in občinstvu v partiju in na galeriji...«

Tu je dični Ognjeslav zares dregnil v osje gnezdo. Ljubljanski kritiki, na plan! (Ostrogorski se je namreč pojavil v »Slovenčev« ljubljanski rubriki). Zdač čitamo črno na belem, da dobivajo naši kritiki podkupnino v obliki stotakov ali tisočakov (to so »podobice«), ki se jim dostavljajo v zaprtih kuvertah obenem s knjigami. Zaveda bo močno zanimala ne samo našo kulturno javnost, ki zardeva ob teh odkritjih neverjetne moralne propalosti in kulturne korupcije, marveč tudi marsikoga drugega, na pr. davkarja, potem kandidata za kritiko, ki si tudi želijo »podobice«, in še druge pohujšane in nepohujšane ljudi.

Ognjeslav Ostrogorski je na ves glas znil. A. Sedaj naj pove še B, če ima kaj časti. Četudi zažiga svoje ognje med poročili o kolesarskih in drugih tatovih, je vendar zlasti v teh resnih časih odgovoren on in z njim vred tudi uredništvo lista za vse posledice take obtožbe. Treba je javno povedati, kdo sprejema in kdo daje podkupnino kritikom?

Ni dovolj, da Ognjeslav Ostrogorski požioga ognjišča: ob takem »odkritju« je treba, da sname svojo masko, pove, kdo je in koga ima na sumu da uganja umazano korupcijo v slovenski literaturi? Ker mi ne poznamo takega primera, je dolžnost Ognjeslava in njegovega lista, da gnezlišče te vrste zares »osvetli« z ognjem.

Škofovska konferenca v Nemčiji

Poročali smo že, da se letošnja škofovska konferenca v Fuldi v Nemčiji uradno prvič imenuje »velikonemška škofovska konferenca«. Kakor posnemamo po nekaterih inozemskih listih, se je letošnja konferenca začela v ponedeljek 19. t. m. in se je udeležilo 45 nemških škofov, med njimi tudi kardinala Innitzer in Faulhaber, prvi dunajski, drugi pa monakovski nadškof. Konferenca se bo po dosedanjih informacijah zaključila danes.

Dnevni red konference obsega med drugim naslednje točke: 1. pretres splošnega položaja katoliške cerkve v Nemčiji, 2. dušebrižništvo med inozemskimi katoliki, ki se trenutno muče v Nemčiji na delu, 3. sestava pastirskega pisma, ki bo verjetno vsebovalo — tako posnemamo po madžarskem vladnem organu »Pester Lloyd« — poziv vsem nemškimi katoličanom k sodelovanju v veliki borbi nemškega naroda za svoj obstoj.

Nemški dom v Budimpešti

V nedeljo je bil v najlepšem delu madžarske prestolnice svečano odprt Nemški dom, sedež vodstva nemške narodnostne skupine na Madžarskem. Otvoritev je prisostvoval tudi nemški poslanik v Budimpešti Erdmannsdorff. Kakor poročajo madžarski listi, so Nemci uresničili svoje davne načrte o svojem domu v madžarski prestolnici na ta način, da so organizirali veliko zbirko med Nemci na Madžarskem, ki je vrgla 96.000 pengov (skoro milijon dinarjev), dobili pa so povrh iz Nemčije še pol milijona pengov izrednega prispevka v ta namen.

Ozadje procesa v Riomu

Odkritja desničarskega poslanca Deata o dogodkih za kulisami francoske politike v zadnjem letu

Poročali smo že o posebnem francoskem sodišču, ki je začelo zasediti v Riomu, da presodi krivdo nekaterih vidnih francoskih državnikov in politikov za poraz, ki je v juniju zadel Francijo. Znani francoski desničarski publicist in poslanec Marcel Déat, ki igra v novi Franciji pomembno vlogo in ki je izan dobe pred vstopom Francije v vojno zna po svojih ostrih člankih proti francoski udeležbi v vojni, je te dni napisal nekaj člankov, v katerih skuša razkrinkati nekatere neznane predvojnne in medvojnne dogodke ter tako posvetiti v zakulisje sedanjega procesa v Riomu. Iz vsega, kar navaja Déat, si je mogoče napraviti zaključek, da je skupina parlamentarcev, ki je pred francosko vojno napovedila in med samo vojno bila v strogi opoziciji proti vladi, igrala izredno važno vlogo pri uvedbi procesa proti onim, ki jih označujejo za krivce katastrofe.

Iz Déatovih pojasnij izhaja, da se je v avgustu lanskega leta storil v parlamentu poseben komite, tako zvani »vezni komite« (Comité de liaison), ki je združeval 15 poslancev raznih političnih strank in skupin in katerega glavna naloga je bila, da bi preprečil vstop Francije v vojno. Težnje te poslanske skupine je odkril Déat v nekem članku, ki ga je tedaj objavil v listu »Oeuvre« pod značilnim naslovom: »Ali naj umiramo za Gdansk?«; članek smo tedaj posneli tudi v »Jutru«. Člani te poslanske grupe so bili razen Déata med drugimi Bergery, Tixier - Vignancourt, Montigny in Scapini. Komite je podvel razne korake pri vladu in poedinih voditeljih strank v smislu svojega programa ter je 2. septembra lanskega leta, torej na dan pred francosko vojno napovedjo, izdelal na zasedanju parlamenta, ki se je tedaj pečal z razpravo o vojnih kreditih, poseben »poziv k razsodnosti«, ki ga je podpisalo 15 poslancev. V njem izražajo podpisniki svoje obžalovanje, da so bile nekatere vzhodnoevropskim državam nepremišljeno dane garancije in da se je Poljski sami prepustilo, naj odloči, kaj smatra za svoje življenjske interese in kaj ne. Francoski parlament — je stalo v pozivu — o prvih začetihih te politike ni bil obveščen, sredi samih vojnih operacij pa je še vedno čas, sklicati diplomatsko konferenco, ki naj poljsko vprašanje uredi.

Komite se je postavil na stališče, tako piše Déat, da je vlada prekršila ustavne predpise, ko je nekaj ur za Anglijo napovedala vojno Nemčiji, ne da bi bila še enkrat sklicala parlament na sejo. Po Déatovi trditvi je končno napačno tudi sklicevanje na soglasno odobritev vojnih kreditov, ker da so člani navedenega komiteta glasovali proti njim. Na letošnjih spomladanskih tajnih sejah parlamenta je Déatova skupina ponovno zelo ostro kritizirala vladno politiko, čeprav je to postalo zanj že zelo nevarno, ker je policija že pregledovala pošto članov komiteta,

Déat pa je bil celo obtožen defetističnega rovarjenja.

Letos v juniju so se člani Déatovega komiteta skoro polnoštevilno znašli v Bordeauxu, kamor se je tedaj preselila vlada. Takoj so se sepe združili v svoji akciji ter so tvorili skupino onih 15 parlamentarcev, ki so se zbrali že prvi dan okoli maršala Pétaina, in ki so ostro kritizirali vse one ministre, ki so delali težkoče vladi pri pogajanjih za sklenitev premirja ali ki so bili mnenja, da mora vlada vojno nadaljevati, četudi izven francoskega ozemlja. Tudi manifestu narodne skupšine v Vichyju, ki je v imenu 100 poslancev zanteval »nacionalno in socialno revolucijo«, je kumovalo onih 15 poslancev, ki so se zbrali v Déatovem komitetu že v avgustu lanskega leta.

Po teh pojasnilih in odkritjih poslanca Déata ne moremo več dvomiti o tem, kakšne so bile gonilne sile velikega preobrata v Franciji, ki je bil izvršen v noči od 16. na 17. junij letošnjega leta, ko je moral Reynaud prepustiti svoje mesto visokemu maršalu Pétainu. Znano pa je sedaj tudi to, kdo je prav za prav zahteval vrhovno sodišče o sodbi krivde za vojno in v raz in proti katerim ljudem bodo v glavnem naperjene obtožbe tega sodišča. Déat s svojimi odkritji ne prikriva svoje vloge v vsem tem.

Telesna vzgoja

v francoskih šolah

Iz švicarskega lista »Journal de Genève« posnemamo naslednje informacije o tem vprašanju:

Dasi ni doslej še ničesar znanega o tedenskih urah telesne vzgoje v francoskih šolah, zatrjujejo v poučenih krogih, da bo to vprašanje rešeno takole: vsak dan dopolne bo posvečen študiju, od ponedeljkih, torkih, četrtdih in petkih pa bosta po dve uri (med 14. in 16. uro) posvečeni telesni vzgoji in sportu, ob sredo pa celo tri ure (verjetno od 14. do 17. ure), skupno torej 11 tedenskih ur telesne vzgoje. Ob sobotah popoldne in ob nedeljah bodo učenci prosti, vendar bodo tudi tedaj lahko izrabili svoj čas za telesno vzgojo v posameznih dijaških športnih klubih.

Prebivalstvo Pariza

spet narašča

Kakor posnemamo po francoskih listih iz švice, se je zaradi vračanja beguncev prebivalstvo Pariza in seinskega okrožja v dobi od 7. julija do 6. avgusta zvišalo za približno poldrug milijon. Dne 7. julija je namreč bilo v Parizu le okoli en milijon ljudi, v predmestju Saint-Denis pol milijona in v predmestju Sceaux okoli 400.000 prebivalcev. Te številke so se do 6. avgusta letos zvišale na okoli dva in pol milijona za Pariz, na 660.000 na Saint-Denis in na 500.000 za okraj Sceaux.

O politiki Italije

Ravnatelj uglednega nemškega lista »Frankfurter Zeitung« dr. Rudolf Kircher, ki se mudi v Rimu, objavlja o zgornjem vprašanju daljšo razpravo, iz katere posnemamo nekaj značilnih misli, ki osvetlujejo temelje nemško-italijanskega sodelovanja v sedanji vojni:

Dr. Kircher najprej ugotavlja, da sta zapadni velisili zagrešili veliko napako, ko se nista potrudili, da bi fašistično Italijo proučili in jo spoznali ter tako doumeli veliko spremembo, ki jo je Italija doživela pod Mussolinijevim vodstvom. Mesto tega sta zapadni velisili do zadnjega mislili, da se italijanski narod ni v vsem tem času prav nič spremenil in da je fašizem samo obleka ali fasada. Prav tako sta obe velisili vedno spekulirali s prejšnjo italijansko slabostjo. V razvoju dogodkov od abesinske vojne dalje bi se bili sicer lahko mnogo naučili, zlasti pa tudi večjega spoštovanja Italije in njene dejanske moči. Lahko bi bili Italijo zadovoljili v njenih upravičenih zahtevah, pa sta namesto tega vedno odgovarjali v Londonu in Parizu spoznali resnico: da je namreč Mussolini svojo državo temeljito pripravil za današnji položaj in da zato vojna ne bo potekala po shemah, sestavljenih v angleškem ali francoskem kabinetu, potem bi se verjetno koskali oddaljiti od sistema jamstev in kolektivne varnosti, ki je vodil v vojno.

Plavalna liga 1940.

ZPK : Jadran 55 : 54

Šesti zaporedni poraz Jadranovih plavalcev — Waterpolo: Jadran—ZPK 4 : 3

o— Zagreb, 21. avgusta

Danes sta se v ligasem plavalnem tekmovalju srečala oba zastopnika »spodnje hiše«, Jadran iz Splita in domači ZPK, ki jim je obema pomenilo današnje srečanje skoraj tudi odločitev o vprašanju nadaljnjega obstoja v ligi. Zagrebčani so v svojem bazenu zabeležili svojo drugo zmago v tej konkurenci, vendar tako tesno, da bodo o njihovi končni usodi odločali še drugi udeleženci, ne glede na to, da imajo sami pred seboj še enega nevarnega nasprotnika, in sicer Viktorijo, ki jo morajo obiskati na Sušaku. Za današnjo tekmo v Maratonovem novem bazenu je bilo med sportnim občinstvom precej zanimanja.

Podrobni rezultati so bili naslednji:

400 m prosto moški: 1. Vidović (ZPK) 5:28.4, 2. Puljo (J) 5:30.7, 3. Belotti (J) 5:41.2, 4. Bergler (ZPK) 5:44.4.

100 m prosto dame: 1. Beara (J) 1:14.8, 2. Sidar (J) 1:19.9, 3. Dragič (ZPK) 1:21.6, 4. Vadas (ZPK) 1:27.

100 m hrbtno moški: 1. Bakašun (J) 1:17.2, 2. Schell (ZPK) 1:17.6, 3. Perfeta (J) 1:18.2, 4. Drobnič (ZPK) 1:20.5.

200 m prsno dame: 1. Fischer (ZPK) 3:34.2, 2. Petković (ZPK) 3:41, 3. Stipanović M. (J) 3:49.5, 4. Stipanović V. (J) 4:01.

100 m prosto moški: 1. Vidović (ZPK) 1:03.6, 2. Petrone (J) 1:05.4, 3. Bergler (ZPK) 1:05.7, 4. Tresić-Pavičić (J) 1:07.1.

100 m hrbtno dame: 1. Beara (J) 1:31, 2. Brozović (ZPK) 1:41.9, 3. Fischer (ZPK) 1:45, 4. Frančeski (J) brez časa.

200 m prsno moški: 1. Dvoržak (ZPK)

3:05.4, 2. Matošić (J) 3:08.8, 3. Paškeš (J) 3:11.2, 4. Reiser (ZPK) 3:14.

4x100 m prosto dame: 1. Jadran (Sidar, Radica, Bejković, Beara) 5:30.2, 2. ZPK (Vadas, Kovačiček, Dragič, Bešić) 5:49.8.

4x200 m prosto moški: 1. ZPK (Schell, Bergler, Kovačiček, Vidović) 10:16, 2. Jadran (Belotti, Frančeski, Puljo, Petrone) 10:25.

ZAKLJUČNO STANJE TOČK: ZPK 55, JADRAN 54.

V waterpolu je Jadran zmagal nad ZPK s 4:3.

Liga v številkah

Po tem srečanju je vrstni red klubov (razvrščenih po najboljšem povprečnem rezultatu) v plavanju naslednji:

Viktorija	4	4	0	245	61.25
Ilirija	6	3	3	367	61.16
Jug	7	6	1	426	60.85
Jadran	6	0	6	283	47.16
ZPK	7	2	5	313	44.71

Tabela v waterpolu pa je po današnji tekmi takale:

Jug	6	5	0	1	32	8	10
Viktorija	3	3	0	0	20	3	6
Jadran	5	3	0	2	16	13	6
ZPK	6	1	0	5	8	23	2
Ilirija	6	1	0	5	9	38	2

V tej tabeli manjkata dve tekmi (med Jugom in Jadranom in ZPK ter Viktorijo), ki sta bili predčasno prekinjeni.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopisi in žetivne se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Prvovrstnega kuharja

za restavracijo iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Hotel«. 22992-1.

Frizerko

dobro moč, sprejme takoj v stalno nameščenju. Pridrži se »Elas«. Ljubljana, Gajeva ul. 6. 22994-1.

Urarskega pomočnika

prvovrstnega, za malo in veliko delo išče za takoj. A. Janko, urar, Maribor, Jurčičeva ulica 8. 22915-1.

Graverja rezbarja

za Beograd, samostojnega, z večletno prakso, sprejemno v stalno službo. Pismene ponudbe z zahtevki plače in dosedanjega zaposlenja kakor tudi z odtisi svojih del poslati na »Sodobno silov«, Beograd, poštni predal 728 pod »Gravere«. 22543-1.

Brivskega pomočnika

majšega sprejme takoj. Vaca Rudolf, Ježica 14. 23043-1.

Do 18 let starega raznašalca sprejemno

Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23044-1.

Frizerko

dobro moč, sprejme v stalno službo proti dobri plači. Anton Čoh, Celje, Prešernova 11. 23055-1.

Vzgojiteljico

za triletnega otroka s prvovrstnimi referencami išče boljša družina v Kumanovu za 1. september. Prednost imajo tiste, ki govorijo in tuje jezike. Ponudbe z zahtevki plače na ogl. odd. Jutra pod »Mesto odlično«. 23050-1.

Postrežnico

izurjeno, pošteno iščem za dopolnilo. G. Gledališka ul. 41 desno. 23017-1.

Služkinjo

pridno in pošteno iščem k stiričlanski družini v Novem Sadu. Nastop takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23030-1.

Kuharico

ali kuharja perfektno dobro moč za gospodo (Herrschaftsküche) iščem. Nastop takoj. Po možnosti z znanjem nemščine. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra moč«. 23020-1.

Mlado pridno dekle

ki ima vsejde gostilniške sprejemne sposobnosti, Kunc, Logatec, za pomoč gospodinjici. 23023-1.

Brivskega pomočnika

boljšo moč, sprejemno takoj. A. Srdar, Kamnik. 23040-1.

Natakarico

majšjo, prijetno zunanjost, kavijske zmožnosti, za boljšo gostilno iščem takoj. Zares sposobne naj pošljete svoje ponudbe s sliko na ogl. odd. Jutra pod »Prijetna zunanjost«. 23031-1.

Frizerka

majšja, dobra, popolnoma samostojna, dobi stalno službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Majšja, samostojna«. 23018-1.

Službe išče

Vsaka beseda 50 par, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 12 Din. Zlatarski pomočnik več novih del in vseh vrst popravil, išče zaposlitev. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23056-2.

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Prvovrstnega kuharja

za restavracijo iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Hotel«. 22992-1.

Frizerko

dobro moč, sprejme takoj v stalno službo. Pridrži se »Elas«. Ljubljana, Gajeva ul. 6. 22994-1.

Urarskega pomočnika

prvovrstnega, za malo in veliko delo išče za takoj. A. Janko, urar, Maribor, Jurčičeva ulica 8. 22915-1.

Graverja rezbarja

za Beograd, samostojnega, z večletno prakso, sprejemno v stalno službo. Pismene ponudbe z zahtevki plače in dosedanjega zaposlenja kakor tudi z odtisi svojih del poslati na »Sodobno silov«, Beograd, poštni predal 728 pod »Gravere«. 22543-1.

Brivskega pomočnika

majšega sprejme takoj. Vaca Rudolf, Ježica 14. 23043-1.

Do 18 let starega raznašalca sprejemno

Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23044-1.

Frizerko

dobro moč, sprejme v stalno službo proti dobri plači. Anton Čoh, Celje, Prešernova 11. 23055-1.

Vzgojiteljico

za triletnega otroka s prvovrstnimi referencami išče boljša družina v Kumanovu za 1. september. Prednost imajo tiste, ki govorijo in tuje jezike. Ponudbe z zahtevki plače na ogl. odd. Jutra pod »Mesto odlično«. 23050-1.

Postrežnico

izurjeno, pošteno iščem za dopolnilo. G. Gledališka ul. 41 desno. 23017-1.

Služkinjo

pridno in pošteno iščem k stiričlanski družini v Novem Sadu. Nastop takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23030-1.

Kuharico

ali kuharja perfektno dobro moč za gospodo (Herrschaftsküche) iščem. Nastop takoj. Po možnosti z znanjem nemščine. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra moč«. 23020-1.

Mlado pridno dekle

ki ima vsejde gostilniške sprejemne sposobnosti, Kunc, Logatec, za pomoč gospodinjici. 23023-1.

Brivskega pomočnika

boljšo moč, sprejemno takoj. A. Srdar, Kamnik. 23040-1.

Natakarico

majšjo, prijetno zunanjost, kavijske zmožnosti, za boljšo gostilno iščem takoj. Zares sposobne naj pošljete svoje ponudbe s sliko na ogl. odd. Jutra pod »Prijetna zunanjost«. 23031-1.

Frizerka

majšja, dobra, popolnoma samostojna, dobi stalno službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Majšja, samostojna«. 23018-1.

Službe išče

Vsaka beseda 50 par, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 12 Din. Zlatarski pomočnik več novih del in vseh vrst popravil, išče zaposlitev. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23056-2.

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Prvovrstnega kuharja

za restavracijo iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Hotel«. 22992-1.

Frizerko

dobro moč, sprejme takoj v stalno službo. Pridrži se »Elas«. Ljubljana, Gajeva ul. 6. 22994-1.

Urarskega pomočnika

prvovrstnega, za malo in veliko delo išče za takoj. A. Janko, urar, Maribor, Jurčičeva ulica 8. 22915-1.

Graverja rezbarja

za Beograd, samostojnega, z večletno prakso, sprejemno v stalno službo. Pismene ponudbe z zahtevki plače in dosedanjega zaposlenja kakor tudi z odtisi svojih del poslati na »Sodobno silov«, Beograd, poštni predal 728 pod »Gravere«. 22543-1.

Brivskega pomočnika

majšega sprejme takoj. Vaca Rudolf, Ježica 14. 23043-1.

Do 18 let starega raznašalca sprejemno

Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23044-1.

Frizerko

dobro moč, sprejme v stalno službo proti dobri plači. Anton Čoh, Celje, Prešernova 11. 23055-1.

Vzgojiteljico

za triletnega otroka s prvovrstnimi referencami išče boljša družina v Kumanovu za 1. september. Prednost imajo tiste, ki govorijo in tuje jezike. Ponudbe z zahtevki plače na ogl. odd. Jutra pod »Mesto odlično«. 23050-1.

Postrežnico

izurjeno, pošteno iščem za dopolnilo. G. Gledališka ul. 41 desno. 23017-1.

Služkinjo

pridno in pošteno iščem k stiričlanski družini v Novem Sadu. Nastop takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23030-1.

Kuharico

ali kuharja perfektno dobro moč za gospodo (Herrschaftsküche) iščem. Nastop takoj. Po možnosti z znanjem nemščine. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra moč«. 23020-1.

Mlado pridno dekle

ki ima vsejde gostilniške sprejemne sposobnosti, Kunc, Logatec, za pomoč gospodinjici. 23023-1.

Brivskega pomočnika

boljšo moč, sprejemno takoj. A. Srdar, Kamnik. 23040-1.

Natakarico

majšjo, prijetno zunanjost, kavijske zmožnosti, za boljšo gostilno iščem takoj. Zares sposobne naj pošljete svoje ponudbe s sliko na ogl. odd. Jutra pod »Prijetna zunanjost«. 23031-1.

Frizerka

majšja, dobra, popolnoma samostojna, dobi stalno službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Majšja, samostojna«. 23018-1.

Službe išče

Vsaka beseda 50 par, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 12 Din. Zlatarski pomočnik več novih del in vseh vrst popravil, išče zaposlitev. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23056-2.

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Prvovrstnega kuharja

za restavracijo iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Hotel«. 22992-1.

Frizerko

dobro moč, sprejme takoj v stalno službo. Pridrži se »Elas«. Ljubljana, Gajeva ul. 6. 22994-1.

Urarskega pomočnika

prvovrstnega, za malo in veliko delo išče za takoj. A. Janko, urar, Maribor, Jurčičeva ulica 8. 22915-1.

Graverja rezbarja

za Beograd, samostojnega, z večletno prakso, sprejemno v stalno službo. Pismene ponudbe z zahtevki plače in dosedanjega zaposlenja kakor tudi z odtisi svojih del poslati na »Sodobno silov«, Beograd, poštni predal 728 pod »Gravere«. 22543-1.

Brivskega pomočnika

majšega sprejme takoj. Vaca Rudolf, Ježica 14. 23043-1.

Do 18 let starega raznašalca sprejemno

Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23044-1.

Frizerko

dobro moč, sprejme v stalno službo proti dobri plači. Anton Čoh, Celje, Prešernova 11. 23055-1.

Vzgojiteljico

za triletnega otroka s prvovrstnimi referencami išče boljša družina v Kumanovu za 1. september. Prednost imajo tiste, ki govorijo in tuje jezike. Ponudbe z zahtevki plače na ogl. odd. Jutra pod »Mesto odlično«. 23050-1.

Postrežnico

izurjeno, pošteno iščem za dopolnilo. G. Gledališka ul. 41 desno. 23017-1.

Služkinjo

pridno in pošteno iščem k stiričlanski družini v Novem Sadu. Nastop takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23030-1.

Kuharico

ali kuharja perfektno dobro moč za gospodo (Herrschaftsküche) iščem. Nastop takoj. Po možnosti z znanjem nemščine. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra moč«. 23020-1.

Mlado pridno dekle

ki ima vsejde gostilniške sprejemne sposobnosti, Kunc, Logatec, za pomoč gospodinjici. 23023-1.

Brivskega pomočnika

boljšo moč, sprejemno takoj. A. Srdar, Kamnik. 23040-1.

Natakarico

majšjo, prijetno zunanjost, kavijske zmožnosti, za boljšo gostilno iščem takoj. Zares sposobne naj pošljete svoje ponudbe s sliko na ogl. odd. Jutra pod »Prijetna zunanjost«. 23031-1.

Frizerka

majšja, dobra, popolnoma samostojna, dobi stalno službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Majšja, samostojna«. 23018-1.

Službe išče

Vsaka beseda 50 par, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 12 Din. Zlatarski pomočnik več novih del in vseh vrst popravil, išče zaposlitev. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23056-2.

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Prvovrstnega kuharja

za restavracijo iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Hotel«. 22992-1.

Frizerko

dobro moč, sprejme takoj v stalno službo. Pridrži se »Elas«. Ljubljana, Gajeva ul. 6. 22994-1.

Urarskega pomočnika

prvovrstnega, za malo in veliko delo išče za takoj. A. Janko, urar, Maribor, Jurčičeva ulica 8. 22915-1.

Graverja rezbarja

za Beograd, samostojnega, z večletno prakso, sprejemno v stalno službo. Pismene ponudbe z zahtevki plače in dosedanjega zaposlenja kakor tudi z odtisi svojih del poslati na »Sodobno silov«, Beograd, poštni predal 728 pod »Gravere«. 22543-1.

Brivskega pomočnika

majšega sprejme takoj. Vaca Rudolf, Ježica 14. 23043-1.

Do 18 let starega raznašalca sprejemno

Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23044-1.

Frizerko

dobro moč, sprejme v stalno službo proti dobri plači. Anton Čoh, Celje, Prešernova 11. 23055-1.

Vzgojiteljico

za triletnega otroka s prvovrstnimi referencami išče boljša družina v Kumanovu za 1. september. Prednost imajo tiste, ki govorijo in tuje jezike. Ponudbe z zahtevki plače na ogl. odd. Jutra pod »Mesto odlično«. 23050-1.

Postrežnico

izurjeno, pošteno iščem za dopolnilo. G. Gledališka ul. 41 desno. 23017-1.

Služkinjo

pridno in pošteno iščem k stiričlanski družini v Novem Sadu. Nastop takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23030-1.

Kuharico

ali kuharja perfektno dobro moč za gospodo (Herrschaftsküche) iščem. Nastop takoj. Po možnosti z znanjem nemščine. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra moč«. 23020-1.

Mlado pridno dekle

ki ima vsejde gostilniške sprejemne sposobnosti, Kunc, Logatec, za pomoč gospodinjici. 23023-1.

Brivskega pomočnika

boljšo moč, sprejemno takoj. A. Srdar, Kamnik. 23040-1.

Natakarico

majšjo, prijetno zunanjost, kavijske zmožnosti, za boljšo gostilno iščem takoj. Zares sposobne naj pošljete svoje ponudbe s sliko na ogl. odd. Jutra pod »Prijetna zunanjost«. 23031-1.

Frizerka

majšja, dobra, popolnoma samostojna, dobi stalno službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Majšja, samostojna«. 23018-1.

Službe išče

Vsaka beseda 50 par, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 12 Din. Zlatarski pomočnik več novih del in vseh vrst popravil, išče zaposlitev. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23056-2.

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Prvovrstnega kuharja

za restavracijo iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Hotel«. 22992-1.

Frizerko

dobro moč, sprejme takoj v stalno službo. Pridrži se »Elas«. Ljubljana, Gajeva ul. 6. 22994-1.

Urarskega pomočnika